

Kotitalousvähennys pienituloisen eläkeläisen näkökulmasta

Sami Grönberg

Timo Rauhanen

VATT MUISTIOT

42

Kotitalousvähennys pienituloisen eläkeläisen näkökulmasta

Sami Grönberg ja Timo Rauhanen

Sami Grönberg, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus, sami.gronberg@vatt.fi,
+358295519409

Timo Rauhanen, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus, timo.rauhanen@vatt.fi,
+358295519441

Tämä tutkimus on Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitran rahoittama ja osa Sitran Aktiivinen kansalainen – kaiken ikäisenä -avainalueen tutkimushanketta.

ISBN 978-952-274-140-0 (PDF)

ISSN 1798-0321 (PDF)

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus
Government Institute for Economic Research
Arkadiankatu 7, 00100 Helsinki, Finland

Helsinki, tammikuu 2015

Yhteenveto

Eläkkeellä olevia suomalaisia on noin puolitoista miljoonaa ja huoltosuhde heikenee nopeammin kuin Euroopan unionissa keskimäärin. Sitran (Suomen itsenäisyyden juhlarahasto) "Aktiivinen kansalainen - kaiken ikäisenä" -avainalueella on selvitetty mahdollisuutta lisätä ikäihmisten osallistumista omien palveluiden kehittämiseen sekä itsenäiseen kotona suoriutumiseen. Erityisesti pienituloisten eläkeikäisten mahdollisuuksia oma-aloitteisten palveluiden hankkimiseen olisi tarpeellista lisätä.

Kotitalousvähennys on eri muodoissaan ollut voimassa vuodesta 1997 lähtien. Tänä päivänä se on myös eläkeläisten ahkerasti käyttämä tukimuoto. Kaikki kotitalousvähennystä tarvitsevat eläkeläiset eivät kuitenkaan voi sitä saada. Koska vähennys tehdään verosta, säästöillään palveluja hankkivat pienituloiset eläkeläiset eivät ole sen piirissä eikä kaikilla ole lähisukulaista, joka voisi käyttää vähennystä heidän puolestaan. Kotitalousvähennystä hakeneiden eläkeläisten maksamat verot eivät taas aina riitä täysmääräisen vähennykseen. Kaikkein pienimmät vähennykset jäävät omavastuurajan alle. Köyhimmillä eläkeläisillä ei ylipäänsä ole mahdollisuutta palvelujen ostamiseen.

Tässä Sitran rahoittamassa tutkimuksessa on Verohallinnon kotitalousvähennysaineiston avulla selvitetty, kuinka paljon vähennystä hakeneilta eläkeläisiltä jää saamatta kotitalousvähennystä sen vuoksi, että heidän maksamansa verot eivät riitä vähennykseen.

Tutkimustulosten mukaan vuonna 2014 keskimääräinen verotuksessa vähentämättä jäänyt kotitalousvähennys on eläkeläisillä noin 600 euroa. Osa kustannuksista on kuitenkin saatettu jättää ilmoittamatta sen vuoksi, että vähennyksen enimmäismäärä tai verojen määrä ylittyisi. Osa tai kaikki haetusta kotitalousvähennyksestä jää käyttämättä noin 11 000 henkilöltä, yhteensä seitsemän miljoonaa euroa. Tästä joukosta eläkeläisiä on 8 000, joilta jää vähennystä saamatta viiden miljoonaan euron edestä.

Haetusta hoiva- ja hoitopalvelujen vähennyksestä jää eläkeläisiltä käyttämättä peräti 12 prosenttia, kun muilla osuus noin kaksi prosenttia.

Henkilöistä, joilla kotitalousvähennystä jää käyttämättä, 65 prosenttia on eläkeläisiä. Vain alle kolmasosalla on puoliso, joka voi hyödyntää vähennyksessä perheen sisäisiä siirtoja.

Kotitalousvähennystä voitaisiin kehittää esimerkiksi niin, että lapsi tai lapsenlapsi voisi tehdä vanhukselle ostetusta hoivapalvelusta kotitalousvähennyksen ilman, että se vähentäisi hänen oman vähennyksensä enimmäismäärää. Hoito- ja

hoivapalvelujen vähennys voisi olla myös suurempi kuin muissa vähennykseen oikeuttavissa palveluissa.

Kotitalouspalvelujen verovähennysjärjestelmää voitaisiin tehostaa myös siirtymällä Ruotsissa käytettyyn laskutusmalliin. Palvelun oston rahoittaminen helpottuisi, kun vähennyksen saisi jo työn suorittajan laskussa. Ruotsissa ei myöskään sovelleta palvelunostajan omavastuuosuutta.

Verotusta voitaisiin muuttaa eläkkeellä työskentelyyn ja vapaaehtoistyöhön kannustavaksi. Esimerkiksi Ruotsissa eläkeläisten palkkatyöstä saaman korvauksen työnantajamaksut ovat huomattavan alhaisia ja vapaaehtoistyöhön osallistuvia tuetaan erilaisin kulukorvauksin.

Sisällys

1 Tutkimuksen tausta	1
2 Kotitalousvähennyksen kuvaus	3
2.1 Kotitalouspalvelut ja verotus	3
2.2 Kotitalousvähennyksen periaatteita ja kehitysvaiheita	4
2.2.1 Hoiva- ja hoitotyö vähennyksen kohteena	5
2.2.2 Kotitalousvähennyksen historiaa	7
2.3 Kotitalousvähennyksen käyttö	10
2.4 Ruotsin kotitalousvähennys	11
3 Eläkeläiset rekisteriaineistossa	14
4 Tutkimusaineisto ja mallintaminen	17
4.1 Tutkimusaineisto	17
4.2 Kotitalousvähennyksen kustannusten vähennyskelpoinen osuus	20
4.3 Verotuksessa vähentämättä jäänyt kotitalousvähennys	22
5 Johtopäätökset	26
Kirjallisuutta	28
LIITE 1	29
LIITE 2	31

1 Tutkimuksen tausta

Eläkkeellä olevia suomalaisia on noin 1,5 miljoonaa ja yli 65-vuotiaita miljoona. Huoltosuhde heikkenee selvästi nopeammin kuin Euroopan unionissa keskimäärin. Ikääntyvien hyvinvoinnin parantaminen edellyttää nykyisten toimintatapojen nopeaa uudistamista ja konkreettisia toimia julkiselta sektorilta, järjestöiltä, yrityksiltä ja ikäihmisiltä itseltään.

Sitran "Aktiivinen kansalainen – kaiken ikäisenä" -avainalueella¹ selvitetään mahdollisuutta lisätä ikäihmisten omaehtoisia palveluita, koska julkiset palvelut eivät yksin riitä. Erityisesti pienituloisten eläkeikäisten omaehtoisten palveluiden kehittäminen olisi tarpeellista.

Kotitalousvähennys on eri muodoissaan ollut voimassa vuodesta 1997 lähtien. Tänä päivänä se on myös eläkeläisten ahkerasti käyttämä verotuki. Kotitalousvähennyksen käyttökelpoisuutta rajoittaa kuitenkin se, että kaikki vähennykseen oikeutetut eläkeläiset eivät pysty hyödyntämään sitä. Todennäköisesti eläkeläisten joukossa on huomattavan paljon henkilöitä, jotka eivät tunne koko järjestelmää tai eivät osaa hakea vähennystä.

Ne eläkeläiset, jotka hakevat kotitalousvähennystä, voivat myös kohdata ongelmia. Maksetut verot saattavat olla liian pieniä, jotta niistä voitaisiin tehdä vähennys. Kaikilla vanhuksilla ei myöskään ole lähisukulaisia, jotka voisivat käyttää heidän puolestaan vähennystä.

Tässä tutkimuksessa etsitään vastausta kysymykseen, miten suuri osa pienituloisista kotitalousvähennystä hakeneista eläkkeensaajista jää kokonaan tai osittain vähennyksen ulkopuolelle siksi, etteivät heidän veronsa riitä vähennyksen tekemiseen. Miten vähennyksen tuottama höyty saataisiin ohjattua myös tälle ryhmälle?

Tutkimuksen aluksi esitellään kotitalousvähennykseen liittyviä teoreettisia näkökohtia. Vähennyksen historiaa valotetaan hallituksen esitysten ja Verohallinnon materiaalin avulla. Seuraavaksi kuvataan vähennykseen liittyviä määräyksiä ja ohjeita. Myös Ruotsin kotitalousvähennyksen eli niin sanotun RUT och ROT-mallien periaatteita ja käyttöä selvitetään. Kysymyksenasettelun taustoittamiseksi VATT:n käytettävissä olevasta rekisteriaineistosta luokitellaan desiileitään ja alueellisesti kaikkia eläkeläisiä koskevia tietoja, kuten tulotiedot, maksetut verot ja eläkeläisten verojen osuus koko väestöltä perityistä veroista.

VATT:n Verohallinnolta saamasta kotitalousvähennysaineistosta selvitetään vähennystä hakeneiden eläkeläisten verot, joita verrataan haettuun vähennykseen.

¹ <http://www.sitra.fi/uutiset/sitran-foorumi-kartoitti-ikaantyyvan-yhteiskunnan-reunaehjoja>

Näin saadaan vastaus siihen, kuinka paljon eläkeläisiltä jää saamatta kotitalousvähennystä sen vuoksi, että heidän maksamansa verot eivät riitä vähennykseen. Myös verohallinnon tilastoissa tästä on kokonaistason tietoa, jota voidaan käyttää vertailutietona.

Tutkimus on Sitran rahoittama. Heikki Viitamäki on laatinut kuvauksen eläkkeensaajien tuloista ja veroista käyttäen rekisteripohjaista otosaineistoa ja TUJA-simulointimallia.

2 Kotitalousvähennyksen kuvaus

Optimiveroteorian mukaan kotitalouspalveluiden verotuksen alentaminen voi lisätä talouden tehokkuutta, jos markkinoilla tehdyn työn osuus näin kasvaa. Ratkaisevaa on, kuinka paljon veronalennukset alentavat kuluttajahintoja ja vähentävät pimeään työn tekemistä. Vähemmän koulutusta edellyttävien palveluiden tukeminen on perusteltua siksi, että niihin liittyvä työvoiman tarjonta on yleensä joustavaa ja työllisyysvaikutukset suurempia kuin paljon koulutusta edellyttävien palveluiden (Ohlsson 1997). Tässä luvussa selostetaan kotitalouspalvelujen ja niihin kohdistuvan verotuksen perusteita ja periaatteita. Erityiseen tarkasteluun otetaan hoiva- ja hoitotyö, joka on tämän tutkimuksen kannalta tärkeä kotitalouspalvelu. Lisäksi kuvataan Suomen kotitalousvähennyksen kehitysvaiheita. Seuraavaksi luodaan lyhyt tilastokatsaus kotitalousvähennyksen käytöstä ja lopuksi selvitetään Ruotsissa sovellettavan kotitalousvähennysmallin ominaisuuksia.

2.1 Kotitalouspalvelut ja verotus

Verotus vääristää kulutus- ja tuotantopäätöksiä tavalla, joka usein aiheuttaa hyvinvointitappioita. Hyvinvointipalvelujen rahoittamiseksi tarvitaan tietty määrä verotuloja, mutta verotulot olisi kerättävä niin, että yhteiskunnalle aiheutuvat kustannukset minimoituvat. Tavaroiden tai palveluiden verottaminen johtaa verokiilan syntyyn, jolloin tuottajan saama hinta on alhaisempi kuin kuluttajan maksama hinta. Verotaakan jakautuminen kuluttajien ja tuottajien kesken riippuu siitä, miten tavaroiden tai palveluiden kysyntä ja tarjonta reagoivat hinnan muutokseen. Jos kysyntä on täysin hintajoustamatonta, kuluttajat kantavat koko verotaakan, ja jos taas tarjonta on täysin joustamatonta ja kysyntä joustavaa, koko verotaakka kohdistuu tuottajille. Joustamattomuus tarkoittaa sitä, että hinnan muutos ei aiheuta käyttäytymismuutoksia, vaan tavaraa tai palvelua kulutetaan tai tarjotaan sama määrä kuin ennen hinnan muutosta. Tämä mahdollistaa verotaakan siirtämisen kokonaan joustamattomalle osapuolelle. Jos joko kysyntä tai tarjonta on täysin joustamatonta, verotus ei aiheuta hyvinvointitappiota, sillä käyttäytyminen ei muutu verotuksen muuttuessa. Verotus aiheuttaa silloin ainoastaan tulojen uudelleenjaon. (Häkkinen Skans 2011)

Verot vääristävät valintaa markkinatyön ja vapaa-ajan välillä ja vaikuttavat myös ajankäyttöön. Teorian mukaan tällöin niitä palveluita, joita kotitalouksien on helppo tuottaa itse, tulee verottaa vähemmän. Tämä pätee myös siinä tapauksessa, että markkinoilta ostettujen palveluiden kulutus lisääntyy vapaa-ajan lisääntyessä. Tällöin verotus vääristää vähemmän valintaa kotityön ja markkinatyön välillä. Kansantalouden kulutusmahdollisuudet ja tehokkuus kasvavat, kun henkilöt erikoistuvat siihen, missä heillä on eniten osaamista.

Palkkaverojen ja arvonlisäveron takia kotitalouspalveluiden markkinahinnat saattavat nousta niin korkeiksi, että henkilön voi olla kannattavaa tehdä kotityöt itse,

vaikka hänen työpanoksensa olisi tuottavammassa käytössä päätyössä. Verotus siirtää siis markkinoilla tehtävää työtä kotitalouksissa tehtäväksi. Verokiila ei kuitenkaan yksin vaikuttaa siihen, ostavatko kotitaloudet palveluita markkinoilta vai tekevätkö työt itse. Kotitalouksien preferenssit määräävät, miten hyviä vaihtoehtoja markkinapalvelut ovat kotona tehtävälle työlle. Tosin sanoen ratkaisevaa on, miten läheinen vastine markkinoilta ostettava palvelu on kotityölle. (Copenhagen Economics 2007)

Valintaan markkinatyön ja kotityön välillä vaikuttaa merkittävästi myös kotitalouden budjettirajoite. Kotitalouksilla on rajallinen määrä aikaa, jonka ne voivat jakaa markkinatyön, kotityön ja vapaa-ajan kesken. Kotitalouspalveluiden ostaminen vapauttaa aikaa, joka voidaan käyttää joko markkinatyöhön tai vapaa-aikaan.

Kaikkien verotukien haittapuolena on verojärjestelmän monimutkaistuminen sekä uudet vääristymät, joita matalammin verotettujen palveluiden tai tavaroiden kulutuksen lisääntyminen suhteessa muiden palveluiden ja tavaroiden kulutukseen aiheuttaa. Verojen porrastaminen voi myös johtaa erilaisten lobbausjärjestöjen painostukseen verotuen laajentamiseksi, mikä voi johtaa negatiivisiin tulonjakovaikutuksiin ilman tehokkuus- tai työllisyyssetuja (Häkkinen Skans 2011).

2.2 Kotitalousvähennyksen periaatteita ja kehitysvaiheita

Kotitalousvähennyksen peruseriaate on, että verovelvollinen saa vähentää veroista osan kotona teetetyn työn kustannuksista. Vähennykseen oikeuttaa verovelvollisen tai lähisukulaisten käytössä olevan asunnon ja vapaa-ajan asunnon kunnossapito- ja perusparannustyö sekä asunnossa tehty kotitalous-, hoito- ja hoivatyö.

Vähennys tehdään ansio- ja pääomatulosta suoritettavista valtion tuloveroista. Siltä osin kuin vähennys ylittää valtion tuloveron määrän, ylittävä osa vähennetään kunnallisverosta, vakuutetun sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksusta ja kirkollisverosta näiden verojen suhteessa. Sairausvakuutuksen päivärahamaksusta, eläkemaksusta sekä YLE-verosta vähennystä ei voi tehdä. Vähennystä ei myöskään voi siirtää myöhempään ajankohtaan, jos verovelvollisen verot eivät riitä kotitalousvähennyksen tekemiseen tai vähennystä ei muusta syystä voi tehdä.

Vähennyksen voi saada jo ennakoperinnässä. Verosta tehtävän vähennyksen etuna on se, että toisin kuin tulosta tehtävä vähennys, se kohdistuu yhtä suurena kaikkiin verovelvollisiin. Kaikkein pienituloisimmat eivät kuitenkaan hyödy täysimääräisesti verosta tehtävästä vähennyksestä siinä tapauksessa, että heidän maksamansa verot eivät tähän riitä.

Puolisoista vähennyksen voi saada kumpikin erikseen. Jos vähennystä vaatineen puolison verot eivät riitä vähennyksen tekemiseen tai jos vähennyksen enimmäismäärä ylittyy, vähentämättä jäänyt määrä vähennetään toisen puolison veroista samalla tavalla kuin se olisi tehty, jos puoliso itse olisi vähennystä vaatinut.²

Vähennuskelpoista kotitaloustyötä ovat esimerkiksi seuraavat palvelut:

- siivous
- pyykinpesu
- silytys, muu vaatteiden huolto ja ruuan laitto
- huonekalujen kokoamistyö
- piha-alueen ja sillä tapahtuvan puutarhan hoito ja auraustyö³
- muuton yhteydessä tilattavat tavanomaiset kotitaloustyöt
- kaupassa käynti, asiointi ja lemmikin ulkoiluttaminen osana muuta, laajempaa kotitalous-, hoiva- tai hoitotyötä.

Edellytyksenä, että työtä ei pidetä uudisrakentamisena, vähennykseen oikeuttavaa kunnossapito- ja perusparannustyötä ovat esimerkiksi:

- työn osuus asunnon remonttikustannuksista
- sähkö-, putki-, kaapelityöt (laajakaista)
- kellaritilojen ja saunan remontiin liittyvät työt
- rakennuksen maalaukseen tai katon uusimiseen, korjaukseen ja kunnostukseen liittyvät työt
- erillisen saunan, varaston, autotallin ja puuvajan kunnossapito- ja perusparannustyö
- lämmityskattilan ja ilmanvaihtolaitteiden puhdistuksesta, mittauksesta, säätämisestä sekä huollosta aiheutuneet kustannukset.

2.2.1 Hoiva- ja hoitotyö vähennyksen kohteena

Vähennykseen oikeuttaa tavanomainen hoiva- ja hoitotyö, jolla tarkoitetaan verovelvolliseen tai hänen kanssaan samassa taloudessa asuvaan henkilöön kohdistuvaa huolenpitoa ja hoitoa. Vähennyksen saa myös hoiva- ja hoitotyöstä, joka kohdistuu omiin, puolison sekä edesmenneen puolison vanhempiin, iso-, otto- ja kasvattivanhempiin tai näiden puolisoihin.

Hoiva- ja hoitotyön on oltava tavanomaista, yleisesti kotona tehtävää työtä, kuten esimerkiksi lasten, sairaiden, vammaisten ja vanhusten hoitamista hoidettavan

² HE 140/2000

³ <http://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Kotitalousvahennys>

kotona. Työ voi olla esimerkiksi syöttämistä, pukemista, pesemistä ja auttamista ulkoilussa ja muissa henkilökohtaisissa toimissa tai lasten kaitsemista.

Kotitalousvähennykseen oikeuttavan kotitaloustyön tai hoiva- ja hoitotyön yhteydessä tehty henkilön avustaminen kaupassa, pankissa ja apteekissa asiointissa oikeuttaa myös vähennykseen. Sama koskee hoivapalveluyrittäjän muun kotitaloustyön yhteydessä antamaa neuvontaa perheen lasten läksyjen teossa.

Kampaajan, parturin, kosmetologin, jalkahoitajan, hierojan, ravintovalmentajan, henkilökohtaisen kunto-ohjaajan ja terapiapalveluiden toteuttajien palvelut ja muut vastaavat palvelut eivät oikeuta vähennykseen. Ne eivät ole tavanomaista kotona tehtävää hoiva- tai hoitotyötä, vaikka työ poikkeuksellisesti suoritettaisiin asiakkaan kotona.

Kotitalousvähennystä ei myönnetä, jos samaa työsuoritusta varten on saatu omaishoidon tukea, kunnan myöntämä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluseteli, lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tukea tai palkkatukea. Esimerkiksi eläkkeensaajan hoitotuki ei estä kotitalousvähennystä. Tuet kuitenkin pienentävät vähennykseen oikeuttavien kustannusten määrää. Vähennyksen saa myös hoiva- ja hoitotyöstä, joka kohdistuu omiin, puolison sekä edesmenneen puolison vanhempiin, iso-, otto- ja kasvattivanhempiin tai näiden puolisoihin.

Kotitalousvähennykseen oikeuttavana tavanomaisena hoiva- ja hoitotyönä ei pidetä sellaisia terveyden- ja sairaudenhoitopalveluja, joiden myynti on arvonlisäverolain mukaan verovapaata. Tällaista työtä on esimerkiksi lääkärin, hierojan, fysioterapeutin, terveydenhoitajan, jalkahoitajan, sairaanhoitajan ja lähihoitajan tekemä työ. Sairaanhoitajan tai lähihoitajan verovelvollisen asunnossa tai vapaa-ajan asunnossa tekemästä tavanomaisesta kotitaloustyöstä voi kuitenkin saada vähennyksen.

Arvonlisäverolain mukaan arvonlisäveroa ei suoriteta myöskään sosiaalihuoltona tapahtuvasta palvelujen ja tavaroiden myynnistä. Sosiaalihuollolla tarkoitetaan valtion tai kunnan harjoittamaa sekä sosiaaliviranomaisen valvomaa muun tuottajan harjoittamaa toimintaa. Vaikka nämä sosiaalihuollon palvelut ovat verovapaata, niitä ei ole suljettu kotitalousvähennyksen ulkopuolelle, jos työ tehdään verovelvollisen kotona ja muut vähennyksen edellytykset täyttyvät.

Edellä mainitusta poiketen kunnan palvelusetelillä maksettu tai muulla maksitoumuksella hankittu palvelu ei oikeuta kotitalousvähennykseen. Näissä tapauksissa ei vähennystä saa edes suoraan palvelun antajalle maksetusta osasta. Kunnalle suoraan maksetuista palveluista ei myöskään saa vähennystä. Saman työn perusteella ei ole oikeutta tukeen kahta kautta: kunnalta ja kotitalousvähennyksenä

Kotitalousvähennys voidaan myöntää yksityisessä palvelutalossa tehdyn tavanomaisen kotitalous-, hoiva ja hoitotyön perusteella kuitenkin vain siltä osin, kuin työ tehdään henkilön yksityisesti hallitsemisessa tiloissa. Kunnallisessa palvelutalossa tehdystä työstä maksettavat kustannukset eivät oikeuta vähennykseen, kuten eivät muutkaan kunnan palvelut.⁴

2.2.2 Kotitalousvähennyksen historiaa

Kotitalousvähennystä koskeva laki kotitaloustyön väliaikaisesta verotuesta kokeiluun otettiin voimaan 1.10.1997–1.12.2000. Tätä niin sanottua verotukimallia sovellettiin Etelä-Suomen, Oulun ja Lapin lääneissä.

Samanaikaisesti Länsi- ja Itä-Suomen lääneissä oli kokeilu, jossa tuki myönnettiin suoraan kotitaloustyötä myyvälle yritykselle.⁵ Tuen määrä oli 40 prosenttia työstä maksetun palkkion määrästä, kuitenkin enintään 33 markkaa tunnilta. Tuen enimmäismäärä kotitaloutta kohti oli 150 tuntia kalenterivuodessa. Työvoima- ja elinkeinokeskus huolehti tukijärjestelmän hallinnosta ja piti rekisteriä niistä yrityksistä, joiden suorittamasta työstä voitiin maksaa tukea. Tuki maksettiin työn suorittaneelle yritykselle. Yritys laskutti kotitaloudelta tämän osuuden palvelun hinnasta ja teki sen jälkeen tuen saadakseen kirjallisen hakemuksen työvoima- ja elinkeinokeskukselle (TE-keskukselle). Hakemuksen saatuaan TE-keskus tarkisti, että tuen myöntämisen edellytykset täyttyvät ja maksoi tuen työn suorittaneelle yritykselle. TE-keskus vastasi kotitaloustukea saaneiden yritysten valvonnasta.

Tutkimuksen (Kainlauri, Määttä ja Simonen 1999) mukaan yritystukimallin kokeiluun rekisteröityminen ja tuen hakeminen koettiin helpoksi. Paperityö koettiin kannattavaksi, tosin aikaa vieväksi. Tuen maksun nopeuteen oltiin tyytyväisiä. Huomattava osa yrittäjistä oli sitä mieltä, että kotitalouksien neuvonta oli jäänyt liikaa yrittäjän vastuulle.

Yritystukimallia käytettiin enemmän kotityöpalveluihin ja verovähennysmallia enemmän kodin korjaustöihin. Yritystukimallia käytettiin jatkuvaluonteisemmin ja verovähennys tehtiin lähinnä kertaluonteisista menoista. Verovähennysmallia käyttäneet kotitaloudet olivat yleensä parempituloisia kuin yritystukea käyttäneet kotitaloudet. Kun katsottiin, että kahta päällekkäistä järjestelmää ei voida vakinaisesti ylläpitää, vuoden 2001 alusta yritystukimallista luovuttiin ja verovähennysmalli laajeni koko maahan.

Kotitalousvähennyksen laskeminen riippuu siitä, onko työstä maksettu palkkaa työntekijälle vai korvausta ennakoperintärekisteriin merkitylle yritykselle. Osan

⁴http://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Kotitalousvahennys/Kotitalousvahennys_hoito_ja_hoivatyosta%289220%29

⁵ HE 90/1997, HE 85/1997

maksetusta palkasta ja palkan sivukulut kokonaan (työnantajan sosiaaliturvamaksun, pakollisen työeläkemaksun, tapaturmavakuutusmaksun, työttömyysvakuutusmaksun ja ryhmähenkivakuutusmaksun) voi vähentää, jos työn tekee palkattu työntekijä. Jos työn tekee ennakkoperintärekisteriin merkitty yritys tai yrittäjä taikka yleishyödyllinen yhteisö, vähentää voi osan laskussa olevasta työn osuudesta eli työkorvauksesta. Työkorvauksella tarkoitetaan ennakkoperintälaissa yrittäjälle, yritykselle tai yleishyödylliselle yhteisölle työn tekemisestä maksettua korvausta, joka ei ole luonteeltaan palkkaa.

Vuonna 2001 vähennyksen enimmäismäärä oli 900 euroa vuodessa. Omavastuuksi säädettiin 100 euroa vuodessa, joka on ollut voimassa siitä lähtien. Yrityksen työkorvauksesta sai vähentää 40 prosenttia ja palkan sivukulut (työnantajan sosiaaliturvamaksun, pakollisen työeläkemaksun, tapaturmavakuutusmaksun, työttömyysvakuutusmaksun ja ryhmähenkivakuutusmaksun) kokonaan, jos työn teki palkattu työntekijä. Vähennyksen saattoi saada myös kunnallisverosta.⁶

Kotitalousvähennyksen määrää ja siihen liittyviä prosenttilukuja on muutettu useaan otteeseen. Vuonna 2003 vähennyksen enimmäismäärä korotettiin 1 150 euroon ja yrityksen työkorvauksesta myönnettävä vähennys nostettiin 60 prosenttiin. Lisäksi vähennys myönnettiin palkan sivukulujen lisäksi myös maksetusta palkasta 10 prosentin suuruisena. Vuonna 2005 vähennys palkkamenoista korotettiin 30 prosenttiin.

Vuoden 2006 alusta vähennys kotitalous-, hoiva- ja hoitotyöstä korotettiin enintään 2 300 euroon. Vuonna 2009 palattiin yhteen vähennyksen enimmäismäärään, joka nostettiin 3 000 euroon. Vuonna 2012 enimmäismäärää leikattiin ensimmäisen kerran, kun se laskettiin 2 000 euroon. Samalla työkorvauksesta saatavan vähennyksen määrä laski 60 prosentista 45 prosenttiin ja palkkamenoissa 30 prosentista 15 prosenttiin. Vuonna 2014 vähennyksen enimmäismäärä korotettiin uudelleen 2 400 euroon.

⁶ http://www.vero.fi/fi-FI/Tietoa_Verohallinnosta/Tilastoja_ja_tutkimuksia/Tuloverotilastoja/

Kotitalousvähennyksen omavastuu lasketaan vähennettävästä määrästä. Jos työn osuus on vuonna 2014 esimerkiksi 4 000 euroa, vähennettävä määrä (45 %) on 1 800 euroa. Omavastuu vähennetään 1 800 eurosta, jolloin kotitalousvähennys on 1 700 euroa.

Vähennystä voi saada vasta, kun yritykselle tai yrittäjälle maksetun vähennyskelpoisen työn osuus ylittää 222,23 euroa. Tämä johtuu siitä, että tällöin omavastuu tulee täytetyksi (222,23 euroa x 45 % = 100 euron omavastuu). Vastaavasti työsuhteessa maksetun palkan määrän on oltava noin 270,27 euroa ennen kuin vähennystä alkaa saada (palkan vähennyskelpoinen osuus 15 % + palkan sivukulut 22 % = 100 euron omavastuu).

Täyteen kotitalousvähennykseen eli 2 400 euroon oikeuttavat 5 555,55 euron suuruiset työkustannukset, jos työn tekee ennakoperintärekisteriin merkitty yritys tai yrittäjä (5 555,55 x 45 % - 100 = 2 400 euroa). Jos työn tekee palkattu henkilö, täyden 2 400 euron vähennyksen saa 6 756,76 euron suuruisella palkalla (15 % x 6 756,76 + 22 % x 6 756,76 - 100 = 2 400 euroa).

Lähde: Verohallinto

Hallituksen esityksessä vuodelta 2004⁷ ehdotettiin tuloverolakia muutettavaksi siten, että kotitalousvähennys voitaisiin jatkossa myöntää myös työstä, joka on tehty verovelvollisen tai hänen puolisonsa vanhempien tai isovanhempien käytämässä asunnossa. Perustelujen mukaan pienituloisimmilla vanhuksilla ei välttämättä ole varoja hankkia itselleen omaan hyvinvointiinsa liittyviä kotitalouspalveluja. Jos omille vanhemmille kustannetut työsuoritukset tulisivat vähennyksen piiriin, niin moni työssä käyvä aikuinen voisi nykyistä helpommin osallistua ikääntyvien vanhempiensa hoitamiseen. Tällöin myös moni vanhus saattaisi voida asua nykyistä pidempään omassa kodissaan. Vanhempien kotona tehtävän työn perusteella myönnettävä kotitalousvähennys olisi merkittävä laajennus kotitalousvähennyksen perusteisiin. Lisäksi kyse olisi toisen verovelvollisen hyväksi maksettavien kustannusten verovähennyskelpoisuudesta, mikä olisi verotuksellisesti hyvin poikkeuksellista. Kyse olisi verovelvollisen vanhemmilleen antaman lahjan tietynlaisesta verovähennysoikeudesta. Hallituksen esitys toteutui vuoden 2005 alusta.

Vuonna 2009 vähennyksen soveltamisalaa laajennettiin tieto- ja viestintätekniikkaan liittyvien laitteiden asennus-, kunnossapito- ja opastustyöhön.

Vuoden 2013 alusta lukien verovelvollinen, jolla on Suomessa verotettavaa tuloa, saa tietyin edellytyksin vähentää Suomen verotuksessa osan maksamastaan koti-

⁷ HE 146/2004

taloudessa tehdystä työstä myös silloin, kun kyseinen työ on tehty toisessa Euroopan talousalueeseen (ETA) kuuluvassa valtiossa. Muutosta sovelletaan taannehtivasti siten, että työstä voi saada vähennyksen jo 1.1.2007 lukien vähennyksen muiden edellytysten täytyessä.⁸

2.3 Kotitalousvähennyksen käyttö

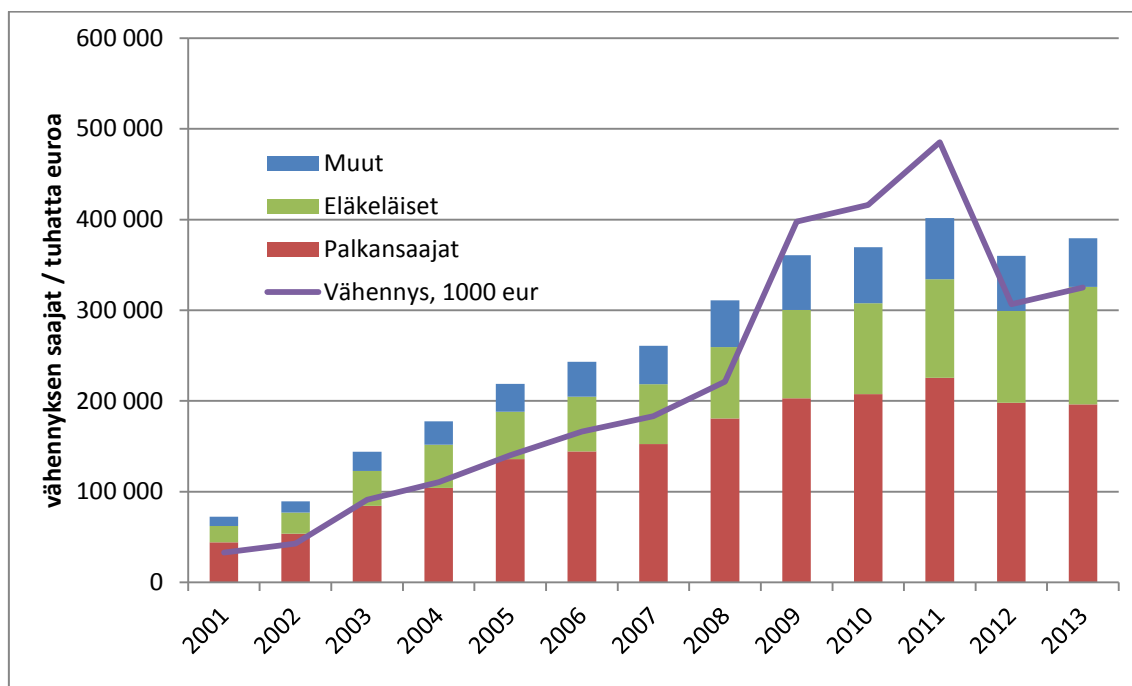
Kotitalousvähennyksen saaneiden lukumäärä on noin viisinkertaistunut 13 vuodessa. Keskeinen syy tähän on vähennyksen enimmäismäärän korotus useaan kertaan aina vuoteen 2009 asti ja vähennykseen oikeuttavan käyttöalueen laajeneminen. Eläkeläisten osuus on kasvanut noin viidenneksestä 34 prosenttiin ja palkansaajien osuus on laskenut puoleen kaikista vähennyksen saaneista.

Kotitalousvähennyksen huippu saavutettiin vuonna 2011, jolloin hakijoita oli yhteensä 404 000 ja myönnetyn vähennyksen kokonaismäärä oli 485 miljoonaa euroa. On todennäköistä, että tällöin myös varauduttiin vuonna 2012 toteutettuun vähennyksen enimmäismäärän leikkaamiseen (kuvio 1). Tämä näkyy vähennyksen kokonaismäärän voimakkaana nousuna. Vastaavasti vuonna 2012 kotitalousvähennystä käytettiin huomattavasti edellisvuotta vähemmän. Vuonna 2013 vähennyksen määrä jälleen nousi heikosta talouden tilasta huolimatta. Arvion mukaan kotitalousvähennystä myönnetään vuonna 2014 noin 335 miljoonaa euroa.⁹

⁸ http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/

⁹ Tulonjakotilaston ajantasaisesti palveluaineisto vuodelta 2011 ja VATT:n/VM:n TUJA-malli.

Kuvio 1. Kotitalousvähennys vuosina 2001–2013 (lähde: Verohallinto)

2.4 Ruotsin kotitalousvähennys

Ruotsissa kotitalouspalveluiden ostamista alettiin tukea verovähennyksellä heinäkuussa 2007, kun niin sanottu RUT-vähennys¹⁰ otettiin käyttöön. Sen piirissä on kotitaloustyö eli siivous, vaatehuolto, pienimuotoinen puutarhatyö ja lastenhoito. Joulukuussa 2008 vähennys laajeni käsittämään korjaus- ja kunnossapitotyön, perusparannuksen ja lisärakentamisen (ns. ROT¹¹-vähennys). ROT-vähennys oli jo aiemmin ollut käytössä vuosina 2004–2005 suhdannepoliittisena toimenpiteenä.

Heinäkuusta 2009 alkaen yksityishenkilöt ovat saaneet verotukea myös kotitaloustyötä tekevän henkilön palkkaamiseen. Tällöin verovähennys on pakollisen työnantajamaksun suuruinen (10,21–31,42 prosenttia palkasta palkattavan iästä riippuen). Koska yksityishenkilöiden ei tarvitse maksaa työnantajamaksuja ennen kuin vuotuinen palkka ylittää 10 000 kruunua, monet eivät hyödy tästä kotitalousvähennyksen muodosta lainkaan. Verovähennyksen enimmäismäärä koskee kaikkien RUT- ja ROT -palveluiden yhteenlaskettua määrää riippumatta siitä, onko palvelun tuottaja yritys vai yksityishenkilö. Omavastuuta verovähennykses-

¹⁰ RUT on lyhenne sanoista ”Rengöring, Underhåll, Tvätt” (puhdistus, hoito, pesu)

¹¹ ROT on lyhenne sanoista ”Reparation och underhåll, Ombyggnad, Tillbyggnad” (korjaus ja kunnossapito, perusparannus, lisärakentaminen)

tä samaan tapaan kuin Suomen järjestelmässä ei Ruotsissa ole koskaan ollut. (Häkkinen Skans 2011)

Vuonna 2012 kotitalousvähennys oli 50 prosenttia työkustannuksista ja enintään 50 000 kruunua vuodessa henkeä kohti. Vähennystä myönnettiin 16,8 miljardia kruunua, mikä on 1,5 miljardia enemmän kuin edellisvuonna. RUT-vähennyksen käyttö kasvoi 18 prosenttia eli selvästi enemmän kuin ROT-vähennyksen, jonka määrä on viime vuosina tasaantunut. ROT-vähennyksen volyymi on kuitenkin edelleen paljon suurempi: 14,6 miljardia kruunua eli 87 prosenttia koko vähennyksen määrästä. Sen piirissä oli vuonna 2012 kaikkiaan 68 000 yritystä ja 84 000 työn tilaajaa, kun RUT-vähennyksen vastaavat luvut olivat 17 000 yritystä ja 492 000 palvelun ostajaa. Koko historiansa aikana kotitalousvähennyksen käyttäjämäärä on kasvanut noin 30 prosenttia (Skatteverket 2011).

RUT-vähennystä saivat etupäässä 35–44 -vuotiaat ja eläkeläiset. Jopa 36 prosenttia siitä meni 65 vuotta täyttäneille ja koko vähennyksen määrästä nämä saivat 24 prosenttia. ROT-vähennyksen saajat olivat lähinnä ikäluokassa 35-64¹² vuotta.

Heinäkuusta 2009 alkaen kotitalouspalveluiden ostajat ovat maksaneet palvelun tuottavalle yritykselle vain puolet työkustannuksista. Skatteverket (verovirasto) maksaa toisen puolen työkustannuksista suoraan yritykselle hakemuksen perusteella. Hakemuksessa on annettava pankkiyhteystietojen ja haetun maksusumman lisäksi tiedot työkustannuksista sekä ostajan henkilötiedot. ROT-palveluista on annettava tiedot myös työn suorituspaikasta. Ennakollinen kotitalousvähennys merkitään palvelun ostajan veroehdotukseen. Hyväksymällä ehdotuksen tilaaja vahvistaa, että kaikki vähennyksen edellytykset on täytetty. Lopullisessa verotuksessa ei vähennystä enää tehdä, koska se on kuitattu etukäteen. Jollei maksettavaksi pantu vero riitä vähennyksen tekemiseen, loput voi siirtää puolison verotuksessa vähennettäväksi. Jos tämäkään ei riitä kuittaamaan vähennystä, palvelun tilaaja joutuu maksamaan täydennysveroa. Kertaalleen saatuun vähennykseen ei enää puututa.¹³

Ruotsin niin sanottu laskutusmalli on lisännyt yritysten kustannuksia. Toisaalta myös yritysten tuottamien palvelujen kysyntä on lisääntynyt, kun verovähennyksen saa suoraan palvelun ostamisen yhteydessä eikä vasta verotuksen valmistuttua, enimmillään puolentoista vuoden päästä palvelun käytöstä. Todennäköisesti yritysten kustannusten lisääntyminen on nostanut myös palveluiden hintoja. Verohallinnon kannalta verovähennysten käsittely on yksinkertaistunut, koska palvelua tarjoavia yrityksiä on vähemmän kuin palveluiden ostajia ja yritysten työkustannusten korvaushakemusten käsittely hoituu pääasiassa sähköisesti. Sa-

¹² <http://www.skatteverket.se/omoss/press/pressmeddelanden/riks/2013/2013/intressetforrutavdragokarkraftigt.5.2b543913a42158acf800025965.html>

¹³ <http://www.skatteverket.se/privat/skatter/fastigheterbostad/rotrutarbete/preliminartochslutligtavdrag.4.353fa3f313ec5f91b9593.html>

malla ovat myös väärinkäytökset lisääntyneet, eivät kuitenkaan suhteettoman paljon (Häkkinen Skans 2011).

3 Eläkeläiset rekisteriaineistossa

Eläkkeensaajat ja muu väestö on luokiteltu Taulukossa 1 veronalaisen ansio- ja pääomatulon mukaan tulokymmenyksiin. Tulot ja väestörakenne perustuvat vuoden 2014 tasoon ajantasaistettuun Tilastokeskuksen tulonjakotilaston palveluaineistoon vuodelta 2012 ja TUJA-mallin tulokäsitteisiin.¹⁴

Veronlaista ansio- tai pääomatuloa saa noin 4,4 miljoonaa henkilöä vuonna 2014. Eläkkeensaajia näistä on runsaat 1,3 miljoonaa, joista noin 70 prosenttia sijoittuu 2–5 desiileihin (kuhunkin 15–19 prosenttia). Pelkkää kansaneläkettä ja sitä täydentävää takuueläkettä saavat sijoittuvat pääosin toiseen desiiliryhmään.¹⁵ Neljanteen ja viidenteen tuloluokkaan kuuluvien eläke muodostuu pääosin pienistä työeläkkeistä. Kaikkein pienituloisimpia, ensimmäiseen tulodesiiliin kuuluvia, ovat lähinnä opiskelijat, kotihoidon tuella lapsia hoitavat vanhemmat ja muut vähäisiä ansio- tai pääomatuloja saavat henkilöt (esim. lapset).

Kaikista tuloluokkiin 2–5 kuuluvista henkilöistä eläkkeensaajia on noin 50 prosenttia, kolmannessa tuloluokassa lähes 60 prosenttia. Kahdessa suurituloisimmassa tuloluokassa eläkkeensaajien osuus on noin 12 prosenttia.

Taulukko 1. Eläkkeensaajat ja muu väestö desiileittäin (lkm ja osuudet), vuosi 2014¹⁶

Desiiliryhmä veronalainen tulo	Tulorajat		Eläkkeensaajat			Muut		Kaikki		
			Lkm	%	Desiiliä, %	Lkm	%	Desiiliä, %	Lkm	%
1	0	- 7 300	4 867			437 748	14,2	98,9	442 615	100
2	7 300	- 11 700	221 768	16,6	50,2	220 410	7,1	49,8	442 178	100
3	11 700	- 15 300	259 430	19,4	58,6	183 596	5,9	41,4	443 026	100
4	15 300	- 19 700	245 262	18,4	55,4	197 490	6,4	44,6	442 752	100
5	19 700	- 24 600	205 380	15,4	46,4	237 350	7,7	53,6	442 730	100
6	24 600	- 29 600	135 593	10,2	30,6	306 986	9,9	69,4	442 579	100
7	29 600	- 35 000	85 593	6,4	19,3	357 042	11,6	80,7	442 635	100
8	35 000	- 42 200	70 457	5,3	15,9	372 267	12,0	84,1	442 724	100
9	42 200	- 55 300	51 154	3,8	11,6	391 292	12,7	88,4	442 446	100
10	55 300	-	55 985	4,2	12,6	386 977	12,5	87,4	442 962	100
Kaikki			1 335 489	100,0	30,2	3 091 158	100,0	69,8	4 426 647	100

Lähde: Tulonjakotilaston ajantasaistettu palveluaineisto vuodelta 2012 ja TUJA-malli.

Taulukosta 2 havaitaan, että alimmilla tulotasoilla eläkkeensaajien ansiotulot muodostuvat suurimmaksi osaksi eläkkeistä. Pääomatulojen osuus kasvaa lievästi tulotason myötä, mutta ylimmässä tuloluokassa niiden osuus nousee jo noin kol-

¹⁴ Tulokäsite on pitkälti sama kuin palveluaineistossa, mutta esim. laskennallisia tuloeria (kuten asuntotuloa) ei ole otettu huomioon. TUJA on valtiovarainministeriön ja Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen käytössä oleva verotuksen ja etuuksien mikrosimulointimalli.

¹⁵ Takuueläkkeen turvaama tulotaso on noin 743 €/kk, eli noin 8 920 €/v.

¹⁶ Ensimmäiseen desiiliin on henkilöitä luokiteltu eläkkeensaajiksi, mutta määrää ei ole esitetty vähäisen lukumäärän vuoksi.

mannekseen kaikista veronalaisista tuloista. Pienituloisilla eläkkeensaajilla ansiotuloista maksetaan huomattavan vähän tuloveroa johtuen kunnallisverotuksen eläketulovähennyksestä ja perusvähennyksestä. Pelkkää kansaneläkettä ja sen lisäksi takuueläkettä saavat maksavat tulojen perusteella ainoastaan yleisradiovero. Pääomatuloista maksettava tulovero on kaikilla tulotasoilla 27–29 prosenttia.

Taulukko 2. Eläkkeensaajien tulot ja verot keskimäärin desiileittäin (euroa), vuosi 2014¹⁷

Desiiliryhmä veronalainen tulo	Tulorajat		Eläke- tulo	Ansio- tulo	Pääoma- tulo	Ansiotulo- verot	Pääomatulo- vero	Yhteensä verot
1	0	- 7 300						
2	7 300	- 11 700	9 747	9 814	408	169	28	197
3	11 700	- 15 300	13 080	13 300	651	1 039	198	1 236
4	15 300	- 19 700	16 355	16 832	1 550	2 464	480	2 943
5	19 700	- 24 600	20 362	21 040	1 952	4 080	621	4 700
6	24 600	- 29 600	24 698	25 507	2 555	5 662	806	6 467
7	29 600	- 35 000	28 190	29 784	3 721	7 254	1 142	8 396
8	35 000	- 42 200	32 273	33 797	5 702	9 242	1 627	10 868
9	42 200	- 55 300	36 258	39 507	10 002	11 396	2 919	14 315
10	55 300	-	53 422	59 213	28 790	21 381	8 753	30 134
Kaikki			19 954	20 829	5 033	4 836	1 565	6 401

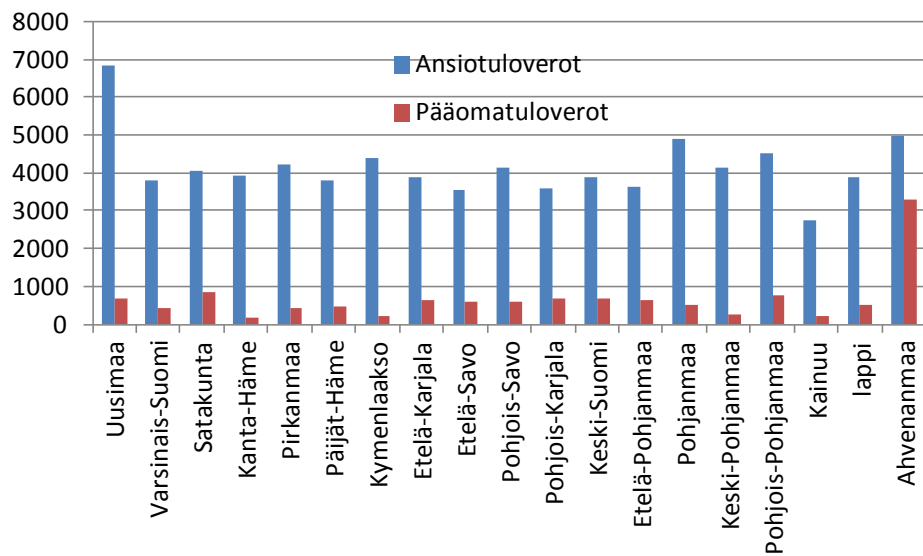
Lähde: Tulonjakotilaston ajantasaistettu palveluaineisto vuodelta 2012 ja TUJA-malli.

Kotitalousvähennyksen enimmäismäärää (2 400 euroa) vähemmän veroa maksavat eläkkeensaajat sijoittuvat kolmeen alimpaan ja osin myös neljänteen desiiliryhmään. Heidän eläkkeensä on selvästi keskimääräistä pienempi. Simulointilaskelmista käy ilmi, että tällaisia eläkkeensaajia oli vajaat puoli miljoonaa vuonna 2014.

Kuviossa 3 on tarkasteltu eläkkeensaajien veroja alueellisesti. Eniten ansiotuloveroja maksetaan Uudellamaalla ja vähinten Kainuussa. Kyseisiä alueita lukuun ottamatta eläkkeensaajien keskimääräiset ansiotuloverot eivät merkittävästi poikkea maan eri osissa. Pääomatuloista maksetaan sen sijaan eniten veroja Ahvenanmaalla. Muutoin tilanne alueellisesti on samankaltainen kuin ansiotuloverojen siten, että muiden maakuntien välillä ei ole mainittavia eroja.

¹⁷ Eläketulo sisältyy ansiotuloon.

Kuvio 3. Eläkkeensaajien keskimääräiset ansio- ja pääomatuloverot NUTS3-alueilla, euroa/v, vuosi 2014¹⁸

Lähde: Tulonjakotilaston ajantasaistettu palveluaineisto vuodelta 2012 ja TUJA-malli.

¹⁸ NUTS 3 on EU:n käyttämän alueluokitusjärjestelmän mukainen Suomen maakuntajako. Ansio- ja pääomatuloista maksettavat verot on molemmat jaettu kaikkien veroja maksavien eläkkeensaajien kesken.

4 Tutkimusaineisto ja mallintaminen

Tutkimusaineistona ovat Verohallinnon toimittamat tiedot kotitalousvähennyksestä (verolomakkeet 14, 14A ja 14B) ja tuloverotuksen tietoja (mm. palkat, eläkkeet ja pääomatulot) kaikista kotitalousvähennystä hakeneista henkilöistä sekä heidän puolisoistaan (liite 1). Näiden tietojen perusteella on mahdollista laskea henkilöiden verojen määrä.

Tässä luvussa esitetään aluksi aineistoa kuvaavia tunnuslukuja.. Seuraavaksi kuvataan kotitalousvähennyksen käyttöä ja lasketaan vähennyksen määrä vuonna 2014 voimassa olevilla verosäännöksillä. Lopuksi tuloksia analysoidaan. Erityistä huomiota kiinnitetään eläkeläisten hakemaan kotitalousvähennykseen sekä verojen vähäisen määrän takia vähentämättä jäävään kotitalousvähennykseen.

4.1 Tutkimusaineisto

Tutkimuksessa käytetään vuoden 2011 aineistoa, joka sisältää 404 210 kotitalousvähennystä hakenutta henkilöä. Eläkeläisistä¹⁹ kotitalousvähennystä on hakenut 110 477 henkilöä. Aineisto sisältää lisäksi tiedot kotitalousvähennystä hakeneiden henkilöiden puolisoista, joita on yhteensä 169 307.

Kotitalousvähennyksen määrä vuoden 2011 aineistossa ei välttämättä ole täysin vertailukelpoinen aiempiin vuosiin verrattuna. Vähennyksen enimmäismäärä aleni vuonna 2012, minkä seurauksesta vuonna 2011 on todennäköisesti tehty normaalia enemmän kotitalousvähennykseen oikeuttavia töitä²⁰.

Toinen vähennyksen määrään vaikuttava tekijä on se, että ostettuja työsuorituksia on mahdollisesti jätetty ilmoittamatta, jos vähennettävä määrä ylittää sallitus enimmäismäärän tai hakijan verojen määrän. Ylittävän osan ilmoittamisella ei tällöin ole merkitystä verotuksen kannalta.

Kotitalousvähennystä haki noin joka kymmenes tulonsaaja²¹. Kotitalousvähennystä hakenut henkilö on keskimäärin 55-vuotias, jonka vuositulot ovat noin 51 000 euroa. Noin kahdella kolmasosalla on puoliso. Kotitalousvähennyksen kustannukset eli yritykselle maksettu työn osuus sekä työntekijälle maksettu

¹⁹ Eläkeläiseksi katsotaan henkilö, jolla on eläketuloa, mutta ei ansiotuloa. Lisäksi henkilö lasketaan eläkeläiseksi iän ollessa vähintään 74 vuotta. <http://www.tilastokeskus.fi/meta/kas/elakelainen.html>

²⁰ Verohallinnon tilastojen mukaan kotitaloustöiden määrä oli noin 100 miljoonaa euroa suurempi vuonna 2011 kuin sitä edeltävänä ja seuraavana vuotena. Tämä on mahdollisesti seurausta ennakoinnista, joka johtuu kotitalousvähennyksen enimmäismäärän alenemisesta vuoden 2011 jälkeen.

²¹ Kotitalousvähennystä hakeneiden henkilöiden lukumäärää on verrattu tulonjakoaineistosta saatuun tulonsaajien kokonaismäärään.

bruttopalkka sivukuluineen, oli keskimäärin 2 500 euroa. Tämän lisäksi tarvikkeita ostettiin keskimäärin 1 400 eurolla²². (Taulukko 4)

Taulukko 4. Tunnuslukuja kotitalousvähennystä hakeneista henkilöistä ja haettu vähennys keskimäärin vuonna 2011

	Miesten		Puoliso	Osuus tulonsaajista	Kokonaistulot (ka), €	Työn osuus ka, €	Tarvikkeet, ka €	N
	Ikä	osuus						
Eläkeläinen	75	45 %	53 %	8,6 %	30 322	2 106	1 144	110 477
Muu tulonsaaja	48	54 %	74 %	9,6 %	59 406	2 623	1 456	293 733
Kaikki	55	51 %	68 %	9,3 %	51 457	2 482	1 371	404 210

Kotitalousvähennystä hakenut eläkeläinen on keskimäärin 75-vuotias, jonka kokonaistulot ovat noin 30 000 euroa. Eläkeläiset ovat muita tulonsaajia useammin naisia ja heillä on muita harvemmin puolisoa. Tämä tarkoittaa sitä, että eläkeläiset voivat muita tulonsaajia harvemmin hyödyntää kotitalouden sisäisiä siirtoja, jos vähennettävä määrä uhkaa jäädä käyttämättä. Eläkeläisillä keskimääräinen kotitalousvähennyksen kustannus oli 2 100 euroa, jonka lisäksi tarvikkeiden kustannus oli 1 100 euroa.

Liitteessä 2 olevassa taulukossa 1 on esitetty tunnuslukuja kotitalousvähennystä hakeneista henkilöistä tuloluokittain. Vähennystä hakeneiden osuus kasvaa selvästi tulojen noustessa. Poikkeuksena ovat ensimmäisen tuloluokan eläkeläiset, joista yhdeksän prosenttia on hakenut kotitalousvähennystä. Muiden tulonsaajien ensimmäisessä tuloluokassa tämä osuus on alle yksi prosenttia. Taulukosta nähdään myös, että pienituloisemmat eläkeläiset ovat keskimääräistä vanhempia naisia ja heillä on muita harvemmin puoliso.

Liitteen 2 taulukossa 2 on esitetty kotitalousvähennystä hakeneiden henkilöiden tulot. Taulukosta nähdään, että varsinkin eläkeläisillä pääomatulojen osuus kokonaistuloista kasvaa merkittävästi tulojen noustessa. Myös pienituloisilla eläkeläisillä pääomatulojen osuus on hieman keskituloisia suurempi. Lisäksi nähdään, että muilla tulonsaajilla on kaikissa tuloluokissa usein palkan lisäksi eläketuloa sekä muita ansio- ja pääomatuloja.

Aineiston perusteella kotitalousvähennyksen kustannuksia ilmoitettiin vuonna 2011 yhteensä noin miljardilla eurolla (Taulukko 5). Kaikista kustannuksista yrityksiltä tilatun työn osuus on 95 prosenttia eli ylivoimaisesti suurempi kuin suoraan palkatun työntekijän työ. Eläkeläisten toimiminen työnantajana on muita tulonsaajia harvinaisempaa. Kustannusten jakautuminen tuloluokittain on esitetty Liitteen 2 taulukossa 3.

²² Luku pitää sisällään vain yritysten ilmoittaman tarvikkeiden osuuden laskun kokonaissummasta. Tarvikkeita on voitu ostaa myös muuta kautta.

Taulukko 5. Kotitalousvähennyksen kustannus hakijan ja työn suorittajan mukaan vuonna 2011

Eläkeläinen				
	Yhteensä, 1 000 €	Osuus	ka, €	N
Yrityksen laskutus	225 661	97,0 %	2 063	109 361
Henkilön palkka + sivukulut	7 017	3,0 %	3 116	2 252
Yhteensä	232 677	100,0 %	2 106	110 477
Muu tulonsaaja				
	Yhteensä, 1 000 €	Osuus	ka, €	N
Yrityksen laskutus	731 582	94,9 %	2 543	287 724
Henkilön palkka + sivukulut	38 998	5,1 %	3 304	11 804
Yhteensä	770 580	100,0 %	2 623	293 733
Kaikki				
	Yhteensä, 1 000 €	Osuus	ka, €	N
Yrityksen laskutus	957 243	95,4 %	2 411	397 085
Henkilön palkka + sivukulut	46 014	4,6 %	3 274	14 056
Yhteensä	1 003 257	100,0 %	2 482	404 210

Kotitalousvähennys luokitellaan kolmeen ryhmään työn luonteen mukaan.²³ Eniten vähennystä (80 prosenttia) haettiin asunnon kunnossapito- tai parannustyöhön (taulukko 6). Kotitaloustyön osuus oli noin 17 prosenttia ja hoivatyön noin kolme prosenttia.

Eläkeläisillä kotitaloustyön ja varsinkin hoivatyön osuus on suurempi kuin muilla tulonsaajilla. Noin 10 prosenttia eläkeläisten hakemasta kotitalousvähennyksestä koostui hoivatyöstä ja 20 prosenttia kotitaloustyöstä. Lisäksi molemmissa ryhmissä vähennystä on haettu määrittelemättömästä työstä.²⁴

²³ Ryhmät on esitelty tarkemmin luvuissa 2.2 ja 2.3.

²⁴ Eläkeläisten ja muiden tulonsaajien hankkimat hoivapalvelut jakautuvat eri tavalla työn suorittajan mukaan. Lähes kaikki eläkeläisten hoivapalvelut on tilattu yrityksiltä, kun muut tulonsaajat hankkivat hoivapalvelunsa lähes yhtä usein yritykseltä kuin palkatulta työntekijältä.

Taulukko 6. Kotitalousvähennyksen kustannus hakijan ja työn luonteen mukaan vuonna 2011

Eläkeläinen

Työn luonne	Yhteensä,			
	1 000 €	Osuus	ka, €	N
Kotitaloustyö	47 052	20,2 %	991	47 480
Hoiva- tai hoitotyö	24 413	10,5 %	3 921	6 226
Kunnossapito- tai parannustyö	155 977	67,0 %	2 215	70 427
Työn luonnetta ei eritelty	5 235	2,2 %	2 079	2 518
Yhteensä	232 677	100,0 %	2 106	110 477

Muu tulonsaaja

Työn luonne	Yhteensä,			
	1 000 €	Osuus	ka, €	N
Kotitaloustyö	119 943	15,6 %	1 389	86 378
Hoiva- tai hoitotyö	6 817	0,9 %	1 806	3 774
Kunnossapito- tai parannustyö	639 204	83,0 %	2 687	237 924
Työn luonnetta ei eritelty	4 615	0,6 %	1 861	2 480
Yhteensä	770 580	100,0 %	2 623	293 733

Kaikki

Työn luonne	Yhteensä,			
	1 000 €	Osuus	ka, €	N
Kotitaloustyö	166 996	16,6 %	1 248	133 858
Hoiva- tai hoitotyö	31 230	3,1 %	3 123	10 000
Kunnossapito- tai parannustyö	795 181	79,3 %	2 579	308 351
Työn luonnetta ei eritelty	9 850	1,0 %	1 971	4 998
Yhteensä	1 003 257	100,0 %	2 482	404 210

Liitteen 2 taulukossa 4 esitetään kotitalousvähennyksen keskimääräinen kustannus tuloluokittain työn luonteen mukaan. Eläkeläisillä alimmissa tuloluokissa hoivatyön osuus kotitalousvähennyksestä on jonkin verran muita tuloluokkia suurempi. Muilla tulonsaajilla haettu kotitalousvähennys jakautuu erityyppisten töiden välillä lähes samalla tavalla kaikissa tuloluokissa. Ainoastaan ylimmässä tuloluokassa on nähtävissä kotitaloustyön eli esimerkiksi siivouspalveluiden selvästi muita tuloluokkia suurempi osuus.

4.2 Kotitalousvähennyksen kustannusten vähennyskelpoinen osuus

Tässä luvussa esitellään vuonna 2014 voimassa olevilla verosäännöksillä tehtyjä laskelmia. Lainsäädännössä on tapahtunut joitakin muutoksia aineistovuoden 2011 ja laskelmavuoden välillä. Suurin vaikutus laskelmien kannalta on kotitalousvähennyksen kustannusten vähennyskelpoisen osuuden pieneneminen. Yrityksiltä tilatun työsuorituksen vähennyskelpoinen osuus aleni 60 prosentista 45 prosenttiin ja palkkakulujen vähennyskelpoinen osuus laski 30 prosentista 15 prosenttiin. Tämän lisäksi pääomatulo- sekä kunnallisveroasteisiin on tehty joitakin muutoksia. Nämä muutokset vaikuttavat myös siihen, mistä verosta kotitalousvähennys on vähennetty.

Myös myönnetyn kotitalousvähennyksen enimmäismäärä on laskenut vuodesta 2011. Vuonna 2014 enimmäismäärä on 2 400 euroa aiemman 3 000 euron sijaan.

Henkilölle maksuun tulevat verot lasketaan verolajeittain: valtion ansiotulovero, pääomatulovero, kunnallisvero, kirkollisvero sekä sairaanhoitomaksut jne. Huomioon otetaan kaikki viran puolesta tehdyt vähennykset sekä suuri osa itse ilmoitettavista vähennyksistä.

Taulukossa 7 on esitetty veroista vähennetyn kotitalousvähennyksen määrä vuoden 2014 veroparametreilla laskettuna. Se on yhteensä 353 miljoonaa euroa, mikä on noin 120 miljoonaa euroa vähemmän kuin aineistovuoden 2011 laskelmissa. Ero selittyy pääosin vähennyskelpoisen osuuden alenemisella, ei niinkään maksimimäärän putoamisella.

Noin puolet kotitalousvähennyksestä on tehty valtion ansiotuloverosta. Kunnallisverosta tehtävän vähennyksen osuus on lähes 30 prosenttia. Muiden tulonsaajien ja eläkeläisten välillä on nähtävissä suuria eroja vähennysten jakautumisen suhteen. Eläkeläisillä 43 prosenttia kotitalousvähennyksestä on tehty kunnallisverosta ja valtion ansiotuloverosta tehdyn vähennyksen osuus on noin 25 prosenttia. Tämä ero johtuu eläkeläisten pienemmistä tuloista, jotka muita useammin jäävät valtionverotuksessa verotettavan rajan alapuolelle. Eläkeläisillä vähennys on tehty hyvin usein myös pääomatuloverosta.

Taulukko 7. Myönnetty kotitalousvähennys verolajeittain vuonna 2014

Eläkeläinen				
Verolaji	Yhteensä, 1 000 €	Osuus kaikista	ka, €	n
Valtion ansiotuloverosta	19 466	25,4 %	486	40 071
Pääomatuloverosta	19 614	25,6 %	274	71 643
Kunnallisverosta	32 709	42,7 %	572	57 227
Kirkollisverosta	2 294	3,0 %	40	57 222
Sairaanhoidomaksusta	2 440	3,2 %	43	57 222
Yhteensä	76 523	100 %	735	104 094
Muu tulonsaaja				
Verolaji	Yhteensä, 1 000 €	Osuus kaikista	ka, €	n
Valtion ansiotuloverosta	155 894	56,2 %	744	209 660
Pääomatuloverosta	43 759	15,8 %	360	121 595
Kunnallisverosta	68 103	24,6 %	743	91 647
Kirkollisverosta	4 779	1,7 %	52	91 642
Sairaanhoidomaksusta	4 672	1,7 %	51	91 642
Yhteensä	277 206	100 %	973	284 961
Kaikki				
Verolaji	Yhteensä, 1 000 €	Osuus kaikista	ka, €	n
Valtion ansiotuloverosta	175 360	49,6 %	702	249 731
Pääomatuloverosta	63 373	17,9 %	328	193 238
Kunnallisverosta	100 812	28,5 %	677	148 874
Kirkollisverosta	7 073	2,0 %	48	148 864
Sairaanhoidomaksusta	7 111	2,0 %	48	148 864
Yhteensä	353 729	100 %	909	389 055

Liitteen 2 taulukossa 5 on esitetty keskimääräiset myönnetyt kotitalousvähennykset veroista tuloluokittain. Pienituloisilla eläkeläisillä vähennys on tehty pääosin valtion pääomatulosta. Muilla pienituloisilla tulonsaajilla vähennystä on tehty myös kunnallisverosta. Tämä johtuu siitä, että muiden tulonsaajien joukossa on paljon etuuksia saavia henkilöitä. Etuuksista maksetaan kunnallisveroa jo hyvin pienistä tuloista. Pienistä eläkkeistä ja palkoista sen sijaan ei tarvitse maksaa veroa. Tulojen noustessa kaikkien kotitalousvähennysten painopiste siirtyy aluksi kunnallisverotukseen ja myöhemmin valtion ansiotuloverotuksen puolelle.

4.3 Verotuksessa vähentämättä jäänyt kotitalousvähennys

Kaikki kotitalousvähennystä hakeneet palvelun ostajat eivät ole voineet hyödyntää vähennystä täysimääräisesti, koska heidän maksamansa verot eivät ole tähän riittäneet.

Verotaulukon mukaan laskettuna vuoden 2014 enimmäisvähennyksen verran veroja²⁵ kertyy palkkatulojen ylittäessä 20 500 euroa (1 700 €/kk) ja pelkkää eläkettä saavalla henkilölle vuosieläkkeen ollessa noin 16 600 euroa (1 380 €/kk). Etuuksien raja on selvästi matalampi. Ero selittyy palkka-, etuus-, eläketulosta tehtävillä erilaisilla vähennyksillä, kuten ansiotulo- ja eläketulovähennyksellä.

Taulukossa 8 on esitetty tunnuslukuja sellaisista kotitalousvähennystä hakeneista henkilöistä, joilta vähennystä on jäänyt käyttämättä verojen vähäisen määrän takia. Vuoden 2014 verosäännöksillä kotitalousvähennystä jää käyttämättä noin 11 000 henkilöllä, keskimäärin 635 euroa. Tällainen henkilö on keskimäärin 70-vuotias eläkeläinen, jonka kokonaistulot ovat noin 11 000 euroa. Kotitalousvähennykseen oikeuttavan työn kustannus on keskimäärin 3 300 euroa ja tarvikkeisiin käytetään keskimäärin 1 500 euroa.

Eläkeläinen, jolta jää vähentämättä kotitalousvähennystä on keskimäärin 79-vuotias ja muut tulonsaajat 47-vuotiaita. Eläkeläisistä vajaa kolmannes on naisia ja muista tulonsaajista vajaa puolet. Molemmissa ryhmissä joka kolmannella henkilöllä on puoliso. Tunnuslukuja on esitetty tuloluokittain liitteen 2 taulukossa 6.

Taulukko 8. Tunnuslukuja henkilöistä, joilla jää kotitalousvähennystä käyttämättä verojen vähäisen määrän takia vuonna 2014

	Ikä	Miesten		Kokonaistulot (ka), €	Työn			N
		osuus	Puoliso		osuus ka, €	Tarvikkeet, ka €	Käyttämättä, ka €	
Eläkeläinen	79	30 %	31 %	10 926	3 006	1 363	595	7 903
Muu tulonsaaja	47	44 %	28 %	10 187	3 958	1 956	728	3 363
Kaikki	70	34 %	31 %	10 705	3 290	1 540	635	11 266

Taulukossa 9 kuvataan vähentämättä jäänyt kotitalousvähennys työn luonteen mukaan.²⁶ Yhteenlaskettuna haettua vähennystä jää käyttämättä 7 miljoonaa euroa. Tämä vastaa 2 prosenttia vähennykseen oikeuttavista menoista omavastuun ja maksimimäärän vähentämisen jälkeen. Alueellisesti tarkasteltuna vähiten vähennystä jäi käyttämättä Uudellamaalla (1,1 %) ja eniten Kainuussa (3,8 %) (Liite 2 taulukko 7).

Käyttämättä jäävässä vähennyksessä on nähtävissä eroja muiden tulonsaajien ja eläkeläisten välillä. Kaikkiaan noin 8 000 eläkeläiseltä jää vähentämättä 5 miljoonaa euroa. Eläkeläisillä vähentämättä jäänyt osuus on 6 prosenttia ja erityisesti

²⁵ Esimerkissä on huomioitu vain viran puolesta tehtävät vähennykset. Tällöin ei ole otettu huomioon henkilöiden muita tuloja tai erikseen tehtäviä vähennyksiä.

²⁶ Käyttämättä jäänyt vähennys on jaettu työn luonteen mukaan siinä suhteessa, jossa vähennystä oli alun perin haettu. Luvuissa siis ei ole otettu huomioon, että joku työ on mahdollisesti suoritettu aiemmin ja olisi ollut vähennettävissä kokonaisuudessaan.

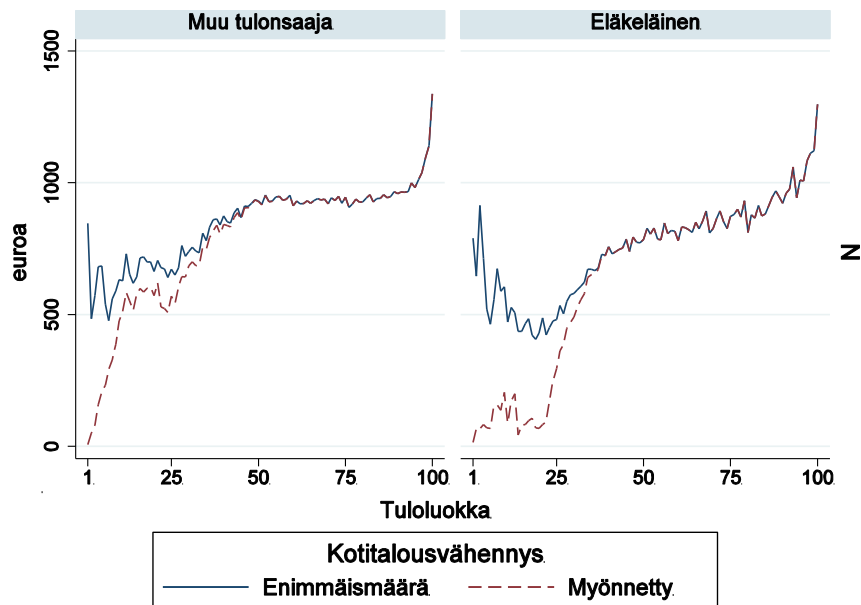
hoivapalveluista jää vähentämättä lähes 12 prosenttia vähennykseen oikeuttavista menoista.

Taulukko 9. Verotuksessa vähentämättä jäänyt kotitalousvähennys työn luonteen mukaan

Eläkeläinen				
Työn luonne	Yhteensä, 1 000 €	osuus haetusta maksimista	ka, €	n
Kotitaloustyö	912	5,8 %	278	3 283
Hoiva- tai hoitotyö	717	11,8 %	717	999
Kunnossapito- tai parannustyö	2937	5,1 %	689	4 266
Työn luonnetta ei eritelty	137	8,4 %	577	238
Yhteensä	4703	5,8 %	595	7 903
Muu tulonsaaja				
Työn luonne	Yhteensä, 1 000 €	osuus haetusta maksimista	ka, €	n
Kotitaloustyö	219	0,5 %	334	655
Hoiva- tai hoitotyö	44	2,2 %	728	61
Kunnossapito- tai parannustyö	2163	0,9 %	766	2 823
Työn luonnetta ei eritelty	24	1,5 %	581	42
Yhteensä	2450	0,9 %	728	3 363
Kaikki				
Työn luonne	Yhteensä, 1 000 €	osuus haetusta maksimista	ka, €	n
Kotitaloustyö	1130	1,9 %	287	3 938
Hoiva- tai hoitotyö	761	9,4 %	718	1 060
Kunnossapito- tai parannustyö	5100	1,8 %	719	7 089
Työn luonnetta ei eritelty	162	4,9 %	578	280
Yhteensä	7153	2,0 %	635	11 266

Kuviossa 7 on kuvattu keskimääräinen kotitalousvähennyksen enimmäismäärä ilmoitetuilla kustannuksilla (yhtenäinen viiva) sekä myönnetty vähennys (katkoviiva) prosenttijakaumana tuloluokittain. Viivojen väliin jäävä ero kuvaa käyttämättä jäävää vähennystä. Kuvioista nähdään, että kotitalousvähennystä jää käyttämättä yleisimmin alimmassa tuloneljänneksessä, jonka ylittyessä viivat muuttuvat yhtenäisiksi. Kotitalousvähennystä on kuitenkin haettu erittäin harvoin alimmissa tuloluokissa. Yksilötasolla tarkasteltuna nähdään, että jos kotitalousvähennystä on jäänyt käyttämättä, se vastaa yli 40 prosentissa koko haettua määrää (Liite 2 kuvio 1).

Kuvio 7. Keskimääräinen kotitalousvähennyksen enimmäismäärä sekä myönnetty kotitalousvähennys tuloluokittain (prosenttiosuudet)

Liitteen 2 taulukossa 8 on esitetty verotuksessa vähentämättä jäänyt kotitalousvähennyksen kokonaismäärä tuloluokittain. Henkilöt, jotka eivät pysty hyödyntämään kotitalousvähennystä täysimääräisesti, sijoittuvat pääsääntöisesti kolmeen alimpaan tuloluokkaan. Eläkeläisillä jää kahdessa alimmassa tuloluokassa yli 90 prosenttia haetusta kokonaismäärästä käyttämättä. Muilla tulonsaajilla osuudet ovat selvästi pienempiä. Tämä johtuu siitä, että muilla pienituloisilla tulonsaajilla on usein verotettavia etuusia.

5 Johtopäätökset

Kotitalousvähennys on vakiintunut osaksi yksityisten palvelujen käyttäjien tukijärjestelmää. Se on verosta tehtävä vähennys, jonka kokonaismäärä on vuotta 2011 lukuun ottamatta viime vuosina liikkunut 300–400 miljoonan eurossa. Kaikista kotitalousvähennyksen saaneista henkilöistä noin neljännes on eläkeläisiä, mutta hoiva- ja hoitotyöhön vähennyksen saaneista heitä on yli 60 prosenttia.

Erityisesti eläkeläisten kotitalousvähennyksen käyttöä rajoittaa se, että sitä ei aina osata tai voida hakea. Syynä saattaa olla tietämättömyys tai heikko terveydentila. Tällöin hyvinkin tärkeä palvelu voi jäädä hankkimatta liian korkean hinnan vuoksi. Kaikkein pienituloisimmilla ja vähävaraisimmilla eläkeläisillä ei ylipäänsä ole mahdollisuutta palvelujen ostamiseen.

Sellaiset palveluja ostavat eläkeläiset, joilla ei ole kotitalousvähennykseen oikeuttavia veroja, jäävät kokonaan vähennysjärjestelmän ulkopuolelle. Etupäässä tämä koskee henkilöitä, jotka ostavat palvelut säästöillään. Kaikilla ei myöskään ole puolisoa tai lähisukulaisia, jotka voisivat käyttää heidän puolestaan vähennystä. Koska kotitalousvähennys tehdään verosta, myöskään vähän veroa maksavat eläkeläiset eivät aina voi hyödyntää vähennystä täysimääräisesti.

Tutkimustulosten mukaan noin kaksi prosenttia haetusta kotitalousvähennyksen enimmäismäärästä jää vähentämättä verotuksessa vuonna 2014. Uudellamaalla tuo osuus on 1,2 prosenttia ja Kainuussa 4 prosenttia. Keskimääräinen vähentämättä jäänyt määrä on noin 600 euroa, ja se on samansuuruinen myös eläkeläisillä. Kustannuksia on tämän lisäksi voinut jäädä ilmoittamatta sen vuoksi, että vähennyksen enimmäismäärä tai verojen määrä ylittyisi.

Vaikka kotitalousvähennyksen käyttämättä jäänyt osuus on prosentuaalisesti melko pieni, se tarkoittaa noin 11 000 henkilöä ja noin seitsemää miljoonaa euroa. Tästä joukosta eläkeläisiä on 8 000, joilta jää vähennystä hyödyntämättä hieman alle viiden miljoonan euron edestä. Tämä on kuusi prosenttia vähennykseen oikeuttavista menoista. Haetusta hoiva- ja hoitopalvelujen vähennyksestä jää eläkeläisiltä kuitenkin käyttämättä peräti 12 prosenttia, kun muilla osuus noin kaksi prosenttia.

Henkilöt, joilla kotitalousvähennystä jää vähentämättä verotuksessa ovat vanhempia kuin vähennyksen saaja keskimäärin. Heistä noin 65 prosenttia on eläkeläisiä. Kaikkien tällaisten henkilöiden keski-ikä on 70 vuotta, eläkeläisten 79 vuotta. Vain alle kolmasosalla puoliso, joka voi hyödyntää vähennyksessä perheen sisäisiä siirtoja. Tässä ryhmässä keskimääräiset vuositulot ovat sekä eläkeläisillä että muilla tulonsaajilla noin 11 000 euroa.

Jos saamatta jäänyt kotitalousvähennys palautettaisiin käteen maksettavana veronhyvityksenä sen hakijoille, kustannuksia tulisi ainakin kahdeksan miljoonaa euroa. Tällaisen muutoksen vaikutuksia on hankala arvioida, sillä vähennykseen liittyviä käyttäytymisvaikutuksia ei ole toistaiseksi luotettavasti tutkittu. Muutos saattaisi kuitenkin lisätä kotitalousvähennyksen käyttöä ja yritystoimintaa. Se voisi myös kannustaa säästöjen käyttämistä palvelujen ostoon.

Yksityisten hoito- ja hoivapalveluiden lisääntyminen tukee sosiaalikeskusten toimintaa ja pienentää kuntien menoja. Tällaisille palveluille on paljon piilevää kysyntää. Lithin (2011) mukaan kotitalousvähennystä voitaisiin kehittää myös niin, että lapsi tai lapsenlapsi voisi tehdä vanhukselle ostetusta hoivapalvelusta kotitalousvähennyksen ilman, että se vähentäisi hänen oman vähennyksensä enimmäismäärää. Lisäksi hoito- ja hoivapalvelujen osalta vuotuinen enimmäismäärä tai työkustannusosuus voisi olla suurempi kuin muissa verovähennyksen alaisissa palveluissa.

Kotitalouspalvelujen verovähennysjärjestelmää voitaisiin tehostaa myös siirtymällä Ruotsissa käytettyyn laskutusmalliin. Tämä malli yksinkertaistaisi järjestelmää ja helpottaisi erityisesti ikääntyviä kansalaisia. Merkittävä etu olisi myös siinä, että palvelun oston rahoittaminen helpottuisi, kun vähennyksen saisi jo työn suorittajan laskussa. Järjestelmää voisi edelleen yksinkertaistaa luopumalla palvelunostajan 100 euron omavastuuosuudesta.

Myös verotusta voitaisiin muuttaa eläkkeellä työskentelyyn ja vapaaehtoistyöhön kannustavaksi. Esimerkiksi Ruotsissa eläkeläisten palkkatyöstä saaman korvauksen työnantajamaksuja on alennettu ja kaikkein vanhimmat eläkeläiset eivät maksa niitä lainkaan. Vapaaehtoistyöhön osallistuvia tuetaan erilaisin kulukorvauksin.

Käytännön ratkaisuiksi voitaisiin harkita myös Sitran ehdottamaa tulosidonnaista henkilökohtaista budjettia, jossa asiakas itse voi valita haluamansa palveluntuottajat ja käyttämänsä palvelut. Henkilökohtaisen budjetin myöntäminen perustuu julkisen sosiaali- ja terveystoimen tekemään asiakkaan tarvearviointiin ja hoito- ja palvelusuunnitelmaan. Asiakkaan avuntarve muutetaan budjetiksi eli rahaksi, joka myönnetään henkilön käytettäväksi hoidon, hoivan tai apuvälineiden hankintaan.

Kirjallisuutta

- Copenhagen Economics (2007): Study on reduced VAT applied to goods and services in the Member States of the European Union. Final report. EU komissio, 6503 DG TAXUD.
- Häkkinen Skans, Iida (2011): Kotitalouspalveluiden verovähennykset Suomessa ja Ruotsissa. VATT Valmisteluraportit 11.
- Kainlauri, Anne, Mirja Määttä ja Leila Simonen (1999): Kotityön tukikokeilun alkuvaiheet Suomessa. Helsinki. Työministeriö, 1999. Työhallinnon julkaisu, nro 230.
- Lith, Pekka (2011): Kotitalousvähennysjärjestelmä Suomen kansantaloudessa. Ilmiöselvitys 14/2011. Verohallinto/ Harmaan talouden selvitysyksikkö.
- Ohlsson, Henry (1997): Reformerad beskattning av hushållstjänster. Julkaisussa: Skatter, tjänster och sysselsättning, bilagor till betänkande av Tjänstebeskattningsutredningen SOU 1997:17.
- Riksskatteverket (2011): Om RUT och ROT och VITT och SVART, Rapport 2011:11.

LIITE 1

Kotitalousvähennystiedot (lomakkeet 14/14A/14B) vuosilta 2005–2011

Kohdejoukko: luonnollinen henkilö tai kuolinpesä, jolta löytyy "kotitalousvähennyksen kustannukset yhteensä -tieto" sekä puolison vastaavat tuloverotiedot (suluissa viittaus tuloveroilmoitukseen).

- Vähennyksensaajan henkilö- tai Y-tunnus
- Vähennyksensaajan nimi
- Kotikunta
- Puolison henkilötunnus
- Palkat ja luontoisedut (1.1)
- Eläkkeet (1.2)
- Etuudet (1.3)
- Muut ansiotulot (1.4)
- Ennakonpidätykset ansiotuloista (2.1)
- Työmarkkinajärjestön jäsenmaksut/työttömyyskassamaksut (3.1)
- Pakolliset eläke- ja työttömyysvakuutusmaksut (3.2)
- Muut vähennykset (3.3)
- Tulonhankkimiskulut yhteensä (3.4)
- Työasuntovähennys
- Asunnon ja työpaikan väliset matkakulut yhteensä (3.5)
- Pääomatulot ja luovutustappiot yhteensä (4.1-4.8)
- Osingot ja osuuspääomankorot yhteensä (5.1-5.3)
- Ennakonpidätykset pääomatuloista ja osingoista (6.1)
- Pääomatuloista tehtävät vähennykset yhteensä (7.1-7.7)
- Kotitalousvähennyksen kustannukset yhteensä (12.1)
- Maksetut elatusmaksut (12.3)
- Velat (14.2)
- Tehty työ
- Työn tekemisaika
- Työn tekemisaikan osoite
- Työnsuorittajan Y-tunnus/Henkilötunnus
- Yrityksen nimi /Työntekijän nimi
- Ensimmäinen maksupäivä
- Viimeinen maksupäivä
- Sopimuksen tekopäivä
- Yritykselle maksettu kokonaismäärä arvonlisäveroineen
- Työntekijälle maksettu bruttopalkka ilman matkakuluja tai muita kustannusten korvauksia
- Oma osuus maksetusta työkorvauksen kokonaismäärästä

- Oma osuus maksetusta bruttopalkasta
 - Oma osuus tarvikkeiden, matkakulujen yms. vähennyskelvottomien kustannusten osuudesta arvonlisäveroineen
 - Oma osuus palkkaan liittyvistä sivukuluista yhteensä
 - Oma osuus työn osuudesta arvonlisäveroineen
 - Oma osuus bruttopalkasta ja palkkaan liittyvistä sivukuluista yhteensä
-

LIITE 2

Taulukko 1. Tunnuslukuja kotitalousvähennystä hakeneista tuloluokittain)

Eläkeläinen

Tuloluokka	Ikä	Miesten		Osuus		Kokonaistulot (ka), €	Kotitaloustyö, ka, €	Tarvikkeet, ka €	N	Vertailu-N
		osuus	Puoliso	tulonsaajista						
1	80	41 %	30 %	8,9 %	3 469	1 911	806	668	7 534	
2	79	26 %	42 %	1,9 %	9 268	1 515	659	3 290	177 654	
3	78	29 %	43 %	5,3 %	12 376	1 593	877	15 266	286 100	
4	76	34 %	45 %	7,5 %	15 924	1 816	1 007	19 076	254 829	
5	75	43 %	52 %	10,0 %	20 413	1 992	1 233	20 455	204 498	
6	74	46 %	55 %	11,6 %	25 312	2 114	1 225	14 245	122 556	
7	74	50 %	58 %	14,0 %	30 240	2 189	1 231	10 747	76 854	
8	74	57 %	61 %	15,2 %	35 908	2 323	1 247	8 482	55 794	
9	73	63 %	65 %	17,6 %	44 780	2 466	1 289	8 150	46 274	
10	73	72 %	72 %	21,7 %	104 150	3 293	1 397	10 098	46 642	
Kaikki	75	45 %	53 %	8,6 %	30 322	2 106	1 144	110 477	1 278 735	

Muu tulonsaaja

Tuloluokka	Ikä	Miesten		Osuus		Kokonaistulot (ka), €	Kotitaloustyö, ka, €	Tarvikkeet, ka €	N	Vertailu-N
		osuus	Puoliso	tulonsaajista						
1	46	41 %	67 %	0,6 %	2 912	2 953	1 407	2 388	427 673	
2	44	31 %	64 %	1,3 %	8 392	2 417	1 273	3 400	256 324	
3	49	34 %	62 %	3,6 %	12 347	2 264	1 378	5 338	150 351	
4	50	34 %	65 %	5,0 %	16 081	2 328	1 478	8 993	180 097	
5	49	36 %	69 %	6,6 %	20 666	2 405	1 551	15 351	231 194	
6	47	37 %	68 %	7,1 %	25 563	2 426	1 567	22 179	312 349	
7	47	41 %	69 %	9,0 %	30 456	2 404	1 551	32 361	358 414	
8	47	48 %	71 %	10,4 %	36 128	2 398	1 500	39 433	379 730	
9	47	56 %	73 %	14,8 %	45 194	2 464	1 425	57 468	389 119	
10	49	68 %	80 %	27,5 %	105 895	2 973	1 399	106 822	388 655	
Kaikki	48	54 %	74 %	9,6 %	59 406	2 623	1 456	293 733	3 073 906	

Taulukko 2. Kotitalousvähennystä hakeneiden henkilöiden keskimääräiset tulot tulolajeittain ja tulolajien osuudet tuloluokittain

Eläkeläinen

Tuloluokka	Palkka, € (%)	Eläke, € (%)	Muu AT, € (%)	POT, € (%)	Yhteensä, € (%)	N
1	28 (1 %)	3 023 (87 %)	41 (1 %)	378 (11 %)	3 469 (100 %)	668
2	21 (0 %)	8 946 (97 %)	70 (1 %)	231 (2 %)	9 268 (100 %)	3 290
3	49 (0 %)	12 005 (97 %)	53 (0 %)	270 (2 %)	12 376 (100 %)	15 266
4	104 (1 %)	15 150 (95 %)	95 (1 %)	575 (4 %)	15 924 (100 %)	19 076
5	119 (1 %)	19 189 (94 %)	149 (1 %)	956 (5 %)	20 413 (100 %)	20 455
6	131 (1 %)	23 423 (93 %)	187 (1 %)	1 571 (6 %)	25 312 (100 %)	14 245
7	138 (0 %)	27 421 (91 %)	293 (1 %)	2 389 (8 %)	30 240 (100 %)	10 747
8	162 (0 %)	31 597 (88 %)	470 (1 %)	3 679 (10 %)	35 908 (100 %)	8 482
9	209 (0 %)	37 099 (83 %)	881 (2 %)	6 591 (15 %)	44 780 (100 %)	8 150
10	687 (1 %)	52 871 (51 %)	3 780 (4 %)	46 811 (45 %)	104 150 (100 %)	10 098
Kaikki	169 (1 %)	23 795 (78 %)	553 (2 %)	5 805 (19 %)	30 322 (100 %)	110 477

Muu tulonsaaja

Tuloluokka	Palkka, € (%)	Eläke, € (%)	Muu AT, € (%)	POT, € (%)	Yhteensä, € (%)	N
1	565 (19 %)	139 (5 %)	1 431 (49 %)	776 (27 %)	2 912 (100 %)	2 388
2	1 750 (21 %)	1 524 (18 %)	4 244 (51 %)	874 (10 %)	8 392 (100 %)	3 400
3	3 020 (24 %)	4 386 (36 %)	4 119 (33 %)	823 (7 %)	12 347 (100 %)	5 338
4	4 878 (30 %)	5 454 (34 %)	4 885 (30 %)	863 (5 %)	16 081 (100 %)	8 993
5	9 480 (46 %)	5 404 (26 %)	4 792 (23 %)	990 (5 %)	20 666 (100 %)	15 351
6	17 103 (67 %)	4 236 (17 %)	3 237 (13 %)	988 (4 %)	25 563 (100 %)	22 179
7	23 790 (78 %)	3 225 (11 %)	2 405 (8 %)	1 037 (3 %)	30 456 (100 %)	32 361
8	29 659 (82 %)	2 851 (8 %)	2 294 (6 %)	1 324 (4 %)	36 128 (100 %)	39 433
9	37 948 (84 %)	2 782 (6 %)	2 379 (5 %)	2 086 (5 %)	45 194 (100 %)	57 468
10	69 685 (66 %)	4 542 (4 %)	5 968 (6 %)	25 700 (24 %)	105 895 (100 %)	106 822
Kaikki	41 385 (70 %)	3 802 (6 %)	3 989 (7 %)	10 230 (17 %)	59 406 (100 %)	293 733

Taulukko 3. Keskimääräinen kotitalousvähennyksen kustannus työn suorittajan mukaan tuloluokittain

Eläkeläinen

Tuloluokka	Yritysten työ, €	Henkilön palkka + sivukulut, €	Yhteensä, €	N
1	1 807	104	1 911	668
2	1 473	42	1 515	3 290
3	1 549	43	1 593	15 266
4	1 778	38	1 816	19 076
5	1 956	36	1 992	20 455
6	2 073	41	2 114	14 245
7	2 131	58	2 189	10 747
8	2 251	72	2 323	8 482
9	2 380	87	2 466	8 150
10	3 080	214	3 293	10 098
Kaikki	2 043	64	2 106	110 477

Muu tulonsaaja

Tuloluokka	Yritysten työ, €	Henkilön palkka + sivukulut, €	Yhteensä, €	N
1	2 781	172	2 953	2 388
2	2 286	131	2 417	3 400
3	2 160	104	2 264	5 338
4	2 218	110	2 328	8 993
5	2 292	113	2 405	15 351
6	2 320	106	2 426	22 179
7	2 302	102	2 404	32 361
8	2 298	100	2 398	39 433
9	2 354	110	2 464	57 468
10	2 796	178	2 973	106 822
Kaikki	2 491	133	2 623	293 733

Taulukko 4. Keskimääräinen kotitalousvähennyksen kustannus työn luonteen mukaan ja sen suhteellinen osuus tuloluokittain

Eläkeläinen

Tuloluokka	Kotitalous, € (%)	Hoiva, € (%)	Kunnossapito, € (%)	Erittelemätön, € (%)	Yhteensä, € (%)	N
1	336 (18 %)	479 (25 %)	1 030 (54 %)	66 (3 %)	1 911 (100 %)	668
2	406 (27 %)	216 (14 %)	856 (57 %)	37 (2 %)	1 515 (100 %)	3 290
3	393 (25 %)	184 (12 %)	977 (61 %)	38 (2 %)	1 593 (100 %)	15 266
4	385 (21 %)	199 (11 %)	1 195 (66 %)	37 (2 %)	1 816 (100 %)	19 076
5	371 (19 %)	175 (9 %)	1 415 (71 %)	31 (2 %)	1 992 (100 %)	20 455
6	381 (18 %)	186 (9 %)	1 495 (71 %)	52 (2 %)	2 114 (100 %)	14 245
7	432 (20 %)	189 (9 %)	1 523 (70 %)	45 (2 %)	2 189 (100 %)	10 747
8	447 (19 %)	211 (9 %)	1 611 (69 %)	55 (2 %)	2 323 (100 %)	8 482
9	476 (19 %)	234 (9 %)	1 702 (69 %)	54 (2 %)	2 466 (100 %)	8 150
10	675 (20 %)	476 (14 %)	2 041 (62 %)	101 (3 %)	3 293 (100 %)	10 098
Kaikki	426 (20 %)	221 (10 %)	1 412 (67 %)	47 (2 %)	2 106 (100 %)	110 477

Muu tulonsaaja

Tuloluokka	Kotitalous, € (%)	Hoiva, € (%)	Kunnossapito, € (%)	Erittelemätön, € (%)	Yhteensä, € (%)	N
1	314 (11 %)	28 (1 %)	2 587 (88 %)	25 (1 %)	2 953 (100 %)	2 388
2	249 (10 %)	28 (1 %)	2 131 (88 %)	9 (0 %)	2 417 (100 %)	3 400
3	257 (11 %)	31 (1 %)	1 955 (86 %)	22 (1 %)	2 264 (100 %)	5 338
4	236 (10 %)	27 (1 %)	2 052 (88 %)	14 (1 %)	2 328 (100 %)	8 993
5	221 (9 %)	19 (1 %)	2 149 (89 %)	16 (1 %)	2 405 (100 %)	15 351
6	209 (9 %)	12 (0 %)	2 192 (90 %)	13 (1 %)	2 426 (100 %)	22 179
7	216 (9 %)	17 (1 %)	2 158 (90 %)	13 (1 %)	2 404 (100 %)	32 361
8	247 (10 %)	13 (1 %)	2 126 (89 %)	12 (1 %)	2 398 (100 %)	39 433
9	325 (13 %)	16 (1 %)	2 112 (86 %)	11 (0 %)	2 464 (100 %)	57 468
10	669 (23 %)	35 (1 %)	2 249 (76 %)	21 (1 %)	2 973 (100 %)	106 822
Kaikki	408 (16 %)	23 (1 %)	2 176 (83 %)	16 (1 %)	2 623 (100 %)	293 733

Taulukko 5. Keskimääräinen verotuksessa vähennetty kotitalousvähennys verolajeittain ja niiden suhteelliset osuudet tuloluokittain

Eläkeläinen

Tuloluokka	Valtion AT, € (%)	Valtion POT, € (%)	Kunnallisverosta, € (%)	Kirkollisverosta, € (%)	Sairaanhoitomaksusta, € (%)	Yhteensä, € (%)	N
1	0 (0 %)	132 (72 %)	1 (1 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	133 (100%)	316
2	0 (0 %)	82 (58 %)	5 (4 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	88 (100%)	1 685
3	0 (0 %)	54 (16 %)	251 (73 %)	17 (5 %)	19 (6 %)	341 (100%)	14 160
4	0 (0 %)	92 (14 %)	484 (76 %)	34 (5 %)	36 (6 %)	645 (100%)	18 326
5	0 (0 %)	133 (17 %)	550 (72 %)	39 (5 %)	41 (5 %)	762 (100%)	19 665
6	80 (10 %)	190 (24 %)	472 (58 %)	33 (4 %)	35 (4 %)	811 (100%)	13 712
7	315 (38 %)	231 (28 %)	252 (30 %)	18 (2 %)	19 (2 %)	834 (100%)	10 339
8	548 (63 %)	268 (31 %)	47 (5 %)	3 (0 %)	4 (0 %)	870 (100%)	8 152
9	602 (67 %)	306 (34 %)	2 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	910 (100%)	7 879
10	599 (55 %)	485 (44 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	1 084 (100%)	9 860
Kaikki	187 (25 %)	188 (25 %)	314 (42 %)	22 (3 %)	23 (3 %)	735 (100%)	104 094

Muu tulonsaaja

Tuloluokka	Valtion AT, € (%)	Valtion POT, € (%)	Kunnallisverosta, € (%)	Kirkollisverosta, € (%)	Sairaanhoitomaksusta, € (%)	Yhteensä, € (%)	N
1	0 (0 %)	188 (62 %)	110 (36 %)	8 (3 %)	8 (3 %)	314 (100%)	1 352
2	0 (0 %)	135 (23 %)	383 (68 %)	27 (5 %)	28 (5 %)	573 (100%)	2 647
3	0 (0 %)	105 (18 %)	426 (72 %)	30 (5 %)	31 (5 %)	592 (100%)	4 711
4	3 (0 %)	110 (14 %)	578 (76 %)	40 (5 %)	42 (6 %)	773 (100%)	8 285
5	23 (3 %)	113 (13 %)	664 (75 %)	47 (5 %)	47 (5 %)	893 (100%)	14 011
6	34 (4 %)	108 (12 %)	697 (75 %)	49 (5 %)	48 (5 %)	935 (100%)	19 812
7	108 (12 %)	103 (11 %)	631 (68 %)	44 (5 %)	42 (5 %)	929 (100%)	29 733
8	459 (50 %)	114 (12 %)	314 (34 %)	22 (2 %)	21 (2 %)	931 (100%)	38 274
9	775 (82 %)	126 (13 %)	42 (4 %)	3 (0 %)	3 (0 %)	948 (100%)	57 055
10	871 (80 %)	220 (20 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	1 091 (100%)	109 291
Kaikki	547 (56 %)	154 (16 %)	239 (25 %)	17 (2 %)	16 (2 %)	973 (100%)	285 171

Taulukko 6. Tunnuslukuja tuloluokittain henkilöistä, joilla kotitalousvähennystä jää verotuksessa vähentämättä

Eläkeläinen

Miesten									
Tuloluokka	Ikä	osuus	Puoliso	Kokonaistulot (ka), €	Kotitaloustyö, ka, €	Tarvikkeet, ka €	Käyttämättä, ka €	N	
1	80	40 %	27 %	3 346	2 247	854	659	510	
2	80	26 %	30 %	9 299	1 601	603	511	2 282	
3	79	31 %	33 %	11 761	3 036	1 507	664	4 141	
4	78	34 %	32 %	15 109	6 591	2 802	468	962	
5	81	0 %	20 %	18 927	6 329	4 096	289	5	
6	78	0 %	0 %	23 941	5 001	201	233	2	
7	0	0 %	0 %	0	0	0	0	0	
8	0	0 %	0 %	0	0	0	0	0	
9	83	100 %	0 %	39 770	5 410	793	30	1	
10	0	0 %	0 %	0	0	0	0	0	
Kaikki	79	30 %	31 %	10 926	3 006	1 363	595	7 903	

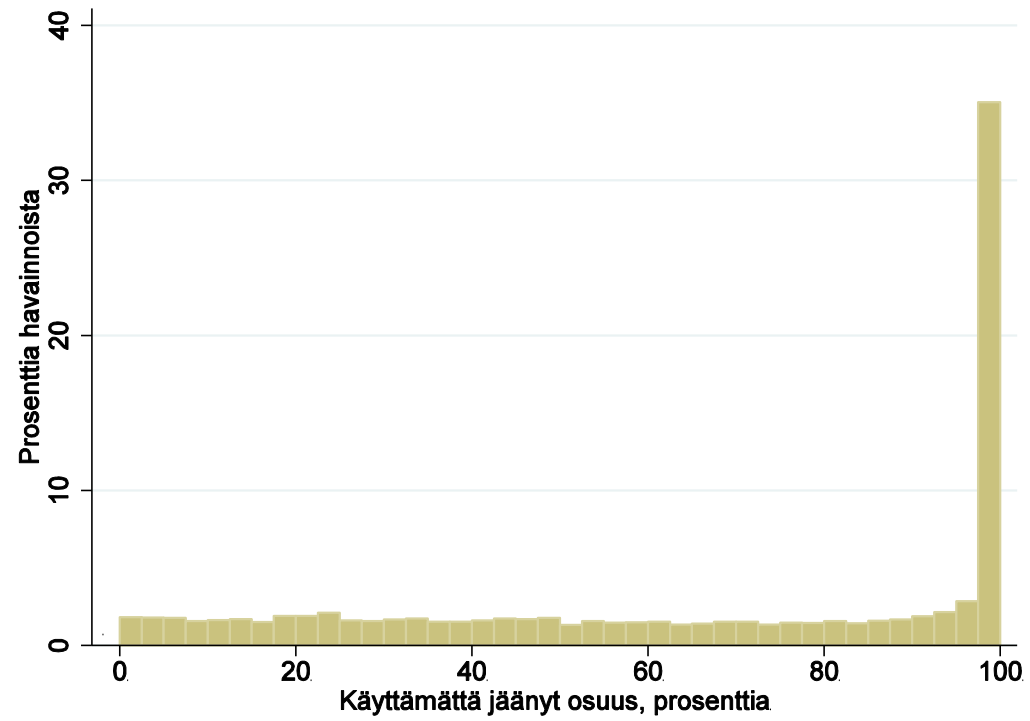
Muu tulonsaaja

Miesten									
Tuloluokka	Ikä	osuus	Puoliso	Kokonaistulot (ka), €	Kotitaloustyö, ka, €	Tarvikkeet, ka €	Käyttämättä, ka €	N	
1	47	53 %	33 %	2 247	3 253	1 503	919	838	
2	46	46 %	27 %	8 557	3 003	1 357	682	820	
3	50	44 %	28 %	11 947	3 573	2 038	726	837	
4	46	36 %	29 %	15 827	5 540	2 785	675	541	
5	44	29 %	21 %	19 845	6 442	3 093	445	277	
6	43	29 %	23 %	24 707	6 888	2 830	440	48	
7	0	0 %	0 %	0	0	0	0	0	
8	0	0 %	0 %	0	0	0	0	0	
9	42	100 %	100 %	43 518	9 632	0	1 413	1	
10	54	100 %	100 %	69 574	10 054	158	2 400	1	
Kaikki	47	44 %	28 %	10 187	3 958	1 956	728	3 363	

Taulukko 7. Vähentämättä jäänyt kotitalousvähennys maakunnittain

Maakunta	Yhteensä, 1000 €	Osuus mak- simista,	N
Uusimaa	1 398	1,1 %	1 901
Varsinais-Suomi	620	1,8 %	900
Satakunta	304	2,2 %	536
Kanta-Häme	247	2,1 %	378
Pirkanmaa	653	1,9 %	1 051
Päijät-Häme	267	2,2 %	471
Kymenlaakso	259	2,2 %	421
Etelä-Karjala	275	3,2 %	436
Etelä-Savo	303	3,3 %	488
Pohjois-Savo	417	2,9 %	875
Pohjois-Karjala	322	3,5 %	556
Keski-Suomi	418	2,4 %	695
Etelä-Pohjanmaa	246	2,7 %	391
Pohjanmaa	299	2,8 %	433
Keski-Pohjanmaa	111	2,7 %	182
Pohjois-Pohjanmaa	530	2,6 %	807
Kainuu	191	3,8 %	274
Lappi	234	2,8 %	383
Ahvenanmaa	58	2,6 %	88
Kaikki	7 153	2,0 %	11 266

Kuvio 1. Vähentämättä jäänyt kotitalousvähennys suhteessa haettuun enimmäismäärään

Taulukko 8. Vähentämättä jäänyt kotitalousvähennyksen kokonaismäärä työn luonteen mukaan ja sen osuus haetusta enimmäismäärästä tuloluokittain

Eläkeläinen

Tuloluokka	Kotitalous, € (% maksimista)	Hoiva, € (% maksimista)	Kunnossapito, € (% maksimista)	Erittelemätön, € (% maksimista)	Yhteensä, € (% maksimista)	N
1	62 532 (90 %)	65 960 (92 %)	195 788 (88 %)	11 681 (80 %)	335 961 (89 %)	510
2	309 884 (87 %)	141 483 (91 %)	689 441 (89 %)	26 378 (91 %)	1 167 185 (89 %)	2 282
3	479 090 (26 %)	425 708 (50 %)	1 759 857 (37 %)	83 350 (46 %)	2 748 004 (36 %)	4 141
4	59 355 (2 %)	83 568 (8 %)	290 912 (3 %)	15 955 (7 %)	449 791 (4 %)	962
5	485 (0 %)	0 (0 %)	959 (0 %)	0 (0 %)	1 444 (0 %)	5
6	164 (0 %)	0 (0 %)	302 (0 %)	0 (0 %)	466 (0 %)	2
7	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0
8	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0
9	30 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	30 (0 %)	1
10	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0
Kaikki	911 540 (6 %)	716 719 (12 %)	2 937 258 (5 %)	137 363 (6 %)	4 702 880 (6 %)	7 903

Muu tulonsaaja

Tuloluokka	Kotitalous, € (% maksimista)	Hoiva, € (% maksimista)	Kunnossapito, € (% maksimista)	Erittelemätön, € (% maksimista)	Yhteensä, € (% maksimista)	N
1	63 732 (53 %)	10 443 (78 %)	690 549 (63 %)	5 257 (51 %)	769 981 (62 %)	838
2	69 061 (27 %)	12 754 (54 %)	476 644 (24 %)	572 (6 %)	559 031 (25 %)	820
3	51 921 (13 %)	17 312 (40 %)	523 042 (17 %)	15 089 (43 %)	607 364 (17 %)	837
4	20 401 (3 %)	3 873 (5 %)	338 365 (5 %)	2 617 (6 %)	365 256 (5 %)	541
5	5 925 (1 %)	0 (0 %)	116 566 (1 %)	873 (1 %)	123 365 (1 %)	277
6	3 756 (0 %)	0 (0 %)	17 357 (0 %)	0 (0 %)	21 113 (0 %)	48
7	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0
8	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0
9	1 413 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	1 413 (0 %)	1
10	2 400 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	2 400 (0 %)	1
Kaikki	218 609 (0 %)	44 382 (2 %)	2 162 523 (1 %)	24 408 (1 %)	2 449 922 (1 %)	3 363